

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet och med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i detta avtal och till lag om ändring av 4 och 5 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det i Åbo den 9 juni 2001 undertecknade avtalet mellan Kungariket Danmark, Republiken Finland, Kungariket Norge och Kungariket Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet.

Avtalets syfte är att skapa en politisk och rättslig struktur för ökat industrisamarbete mellan parterna på försvarsmaterielområdet så att den nordiska och härigenom också den nationella försvarsmaterielindustrin kunde bevara sin livskraft och konkurrensförmåga i det allt svårare marknadsläget. Avtalet innehåller bestämmelser om bl.a. leveranssäkerhet samt exportkontroll för produkter som omfattas av avtalet såväl parterna emellan som i fråga om tredje länder. Avtalet innehåller också bestämmelser om industriell kompensation (motköp).

Avtalet ändrar inte Finlands övriga internationella åtaganden och förpliktelser. Det samarbete som anges i avtalet sker i enlighet med parternas lagstiftning och andra bestämmelser.

I propositionen ingår ett förslag till lag om ikraftträdande av de avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen och ett förslag till lag om ändring av 4 och 5 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel, som hör samman därmed. Avtalet träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då depositarien mottagit ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument av samtliga signatärer. Lagarna avses träda i kraft vid samma tidpunkt som avtalet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Nuläge	4
1.1. Internationellt samarbete på försvarsmaterielområdet	4
<i>Nordiskt samarbete</i>	<i>4</i>
<i>Västeuropeiska försvarsmaterielgruppen (WEAG)</i>	<i>5</i>
<i>Europeiska unionen</i>	<i>5</i>
<i>Internationellt exportkontrollsamarbete</i>	<i>6</i>
<i>Annat internationellt samarbete på försvarsmaterielområdet</i>	<i>6</i>
1.2. Lagstiftningen i Finland och bedömning av nuläget	6
<i>Försörjningsberedskap</i>	<i>6</i>
<i>Exportlagstiftning</i>	<i>7</i>
<i>Industriell kompensation</i>	<i>8</i>
<i>Bedömning av nuläget</i>	<i>9</i>
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	9
2.1. Målen och de viktigaste förslagen i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet.....	9
2.2. De viktigaste förslagen i de lagförslag som ingår i propositionen	10
3. Propositionens verkningar	11
3.1. Ekonomiska verkningar	11
3.2. Verkningar för företagen	11
3.3. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	11
3.4. Miljökonsekvenser.....	11
3.5. Verkningar för medborgarna	11
3.6. Regionalpolitiska konsekvenser	11
4. Beredningen av propositionen	11
4.1. Avtalsförhandlingarna	11
4.2. Beredningen av propositionen i Finland.....	12
DETALJMOTIVERING.....	13
1. Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland.....	13
2. Lagförslag.....	19
2.1. Lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet	19
2.2. Lag om ändring av 4 och 5 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel	19
3. Ikraftträdande.....	19
4. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning	19

LAGFÖRSLAGEN	22
om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet	22
om ändring av 4 och 5 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel...	23

BILAGA

PARALLELLTEXTER	24
om ändring av 4 och 5 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel...	24

AVTALSTEXTER

1. Avtal mellan Kungariket Danmark, Republiken Finland, Kungariket
Norge och Kungariket Sverige avseende stöd till industrisamarbete
på försvarsmaterielområdet
2. Annex I till avtalet mellan Kungariket Danmark, Republiken Finland,
Kungariket Norge och Kungariket Sverige avseende stöd till
industrisamarbete på försvarsmaterielområdet

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Internationellt samarbete på försvarsmaterielområdet

Internationellt samarbete på försvarsmaterielområdet behövs för att bevara branschens konkurrenskraft och livsduglighet i Finland i ett läge där såväl hemmamarknaden som den globala marknaden krymper och konkurrensen hårdnar. Det internationella samarbetet på försvarsmaterielområdet är en viktig del av den finska säkerhets- och försvarspolitik. Samarbetet är både bilateralt och multilateralt och sker såväl på statlig nivå som på företagsnivå.

På företagsnivå förekommer nordiskt samarbete inom ammunitionsindustrin och krut- och sprängämnesindustrin där omorganiseringar gjordes 1998 i fråga om såväl ägarstruktur som drift. Då etablerades ett nordiskt samföretag inom ammunitionsbranschen Nammo AS (*Nordic Ammunition Company*) och ett nordiskt samföretag inom krut- och sprängämnesbranschen Nexplo Industries AB (*Nordic Explosives Company*). För marknadsföring av militärfordon har dessutom det nordiska samföretaget Patria Hägglunds Oy etablerats.

Under de senaste åren har man ofta betonat vikten av att dels förbättra den finska försvarsindustrins konkurrenskraft, dels trygga den långsiktiga försvarsindustriella planeringen, bl.a. i statsrådets redogörelser till riksdagen "Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2001" av den 13 juni 2001 (SRR 2/2001 rd) respektive "Säkerhetsutvecklingen i Europa och Finlands försvar" av den 17 mars 1997 (SRR 1/1997 rd) och i det betänkande som riksdagens finansutskott avgav i samband med godkännandet av budgetförslaget 2001 (FiUB 43/2000).

Nordiskt samarbete

Mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige ingicks den 2 december 1994 ett ramavtal om samarbete inom försvarsmaterielområdet (FördrS 90/1994) som möjliggör sam-

arbete inom forskning, utveckling, underhåll och upphandling som gäller försvarsmateriel. Syftet är att åstadkomma kostnadsbesparingar under materielens hela livscykel, t.ex. genom gemensamma anskaffningar eller genom minskning av det överlappande forskningsarbetet. Dessutom vill man främja det försvarsindustriella samarbetet mellan länderna. Där emot har 1994 års ramavtal inga direkta konsekvenser för de mål som uppställts i fråga om leveranssäkerheten. Avtalet ändrades i september 2000 så att det även möjliggör bilateralt samarbete. Det nya ramavtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete inom försvarsmaterielområdet (FördrS 1/2001, det reviderade ramavtalet) trädde i kraft den 7 november 2000.

År 1992 ingick Finland och Sverige ett avtal om ekonomiskt samarbete i internationella krislägen (FördrS 107/1992). Avtalet gäller inte försvarsmateriel, men flera materiel och varor som är viktiga för den finska försvarsmakten, främst industriprodukter och råvaror. Dessa avtal är av stor vikt för totalförsvaret.

Handeln i krissituationer bygger på den handel som förekommer mellan länderna under normala förhållanden. Avtalet om leveranssäkerhetssamarbete har man försökt tillämpa på företagsnivå. Vissa leveransavtal som gäller sådana kritiska råvaror som ingår i varuförteckningen i avtalet har ingåtts mellan företag i de två länderna. På basis av avtalet kan även enskilda branschprojekt inledas.

Ett motsvarande avtal om upprätthållande av utbytet av varor och tjänster i kris- eller krigstider har förhandlats fram med Norge. Avtalet håller nu på att finslipas.

Det nära nordiska industrisamarbetet på försvarsmaterielområdet ger upphov till ett behov dels av leveranssäkerhet i situationer där det inte längre är möjligt att vara självförsörjande, dels harmonisering av såväl exportkontrollförfaranden som regler för det industriella samarbetet (motköp).

De nordiska ländernas försvarsindustrier har även gått samman globalt sett som en följd av den industriella integrationen. I t.ex. Sverige äger internationella BAE Systems

35 % av Saab, som äger det nationella svenska försvarsindustriföretaget Celsius. I Finland har EADS-koncernen kommit in som strategisk delägare i Patria.

Västeuropeiska försvarsmaterielgruppen (WEAG)

Det statliga multilaterala samarbetet representeras av Finlands medlemskap i WEAG. Finland upptogs som medlem av Västeuropeiska försvarsmaterielgruppen (WEAG, dvs. Western European Armaments Group) 2000. WEAG har arbetat i samband med Västeuropeiska unionen (VEU) som en oberoende organisation helt utanför VEU:s behörighet.

Syftet med WEAG-arbetet är att stärka den gemensamma tekniska basen på försvarsmaterielområdet i Europa, att utnyttja resurserna bättre genom att standardisera de operativa krav som ställs på materielen och genom samarbete inom forskning och produktutveckling samt att öppna de nationella försvarsmaterielmarknaderna för konkurrens mellan medlemsländerna på basis av faktisk ömsesidighet. Till följd av medlemskapet i WEAG har Finland ännu bättre möjligheter än förut att delta i det europeiska samarbetet på försvarsmaterielområdet.

Den viktigaste multilaterala samarbetsorganisationen för industrisamarbete på försvarsmaterielområdet är European Defence Industries Group (EDIG) som deltar aktivt i arbetet i WEAG. Försvarsindustriföreningen Suomen Puolustusteollisuusyhdistys ry är medlem av EDIG.

Europeiska unionen

I artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen sägs att "den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik skall, på det sätt som medlemsstaterna anser lämpligt, stödjas av samarbete mellan dem på krigsmaterielområdet". Amsterdamfördraget ger möjlighet att utveckla försvarsmaterielsamarbetet inom ramen för unionen. Samarbetets uppgift är att stödja den gradvisa utvecklingen av en gemensam försvarspolitik.

Även artikel 296 i EG-fördraget hör nära samman med samarbetet på försvarsmaterielområdet. Enligt denna bestämmelse får varje medlemsstat "vidta åtgärder, som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel; sådana åtgärder får inte försämra konkurrensvillkoren på den gemensamma marknaden vad gäller varor som inte är avsedda speciellt för militärändamål." Den 15 april 1958 fastställde rådet en förteckning över produkter som denna bestämmelse skall tillämpas på. Förteckningen kan ändras genom enhälligt beslut.

Tills vidare har leveranssäkerhetssamarbetet inom EU varit anspråkslöst i fråga om produktion, handel och upplagring av försvarsmateriel. De flesta EU-länderna har ordnat sin försvarsmaterieförsörjning inom ramen för ett Natomedlemskap. Ett undantag utgör oljeupplagringen som det finns EG-rättsakter om: rådets direktiv 98/93/EG av den 14 december 1998 om ändring av direktiv 68/414/EEG om en skyldighet för medlemsstaterna i EEG att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter och rådets direktiv 73/238/EEG av den 24 juni 1973 om åtgärder för att dämpa verkningarna av svårigheter vid försörjningen med råolja eller petroleumprodukter. Det förstnämnda direktivet innehåller en bestämmelse som gör upplagring möjlig på en medlemsstats territorium för företag, organ eller institutioner i en annan medlemsstat på basis av avtal mellan EU-länderna.

Finland har arbetat aktivt för att få med leveranssäkerhetsfrågorna inom EU:s ram. I april 2000 ordnade Finland tillsammans med det dåvarande ordförandelandet Portugal ett seminarium om försörjningstrygghet för EU-länderna. Vid seminariet kom man fram till att en omfattande studie bör göras inom EU om situationen på sektorer som är relevanta ur ett försörjningsperspektiv och för att få en övergripande utredning av frågan.

Med ett finskt initiativ som underlag anmodade Europeiska rådet i Nice (7–9.12.2000) kommissionen att i samarbete med rådets generalsekretariat utföra en ingående studie av försörjningstryggheten i unionen och peka på möjligheter att inleda ett

samarbete på detta område (ordförandeskapets slutsatser punkt 48). Vid tidpunkten för avlåtandet av denna proposition pågår detta utredningsarbete fortfarande.

Internationellt exportkontroll-samarbete

Finland deltar i EU-arbetsgruppen för export av konventionella vapen (COARM) inom vilken man strävar efter att harmonisera och samordna medlemsstaternas vapenexportpolitik inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Det viktigaste resultatet av COARM-arbetet är EU:s uppförandekod för vapenexport (EU Code of Conduct on Arms Exports) med sina åtta kriterier för vapenexport, som ligger till grund för medlemsstaternas bedömningar av ansökningar om exportlicenser, och sitt system för konsultationer och informationsutbyte.

Finland deltar också i alla viktiga arrangemang för exportkontrollen. Dessa är:

— Exportkontrollarrangemanget för konventionella vapen och produkter med dubbla användningsområden, det s.k. Wassenaararrangemanget (Wassenaar Arrangement)

— Missilteknologikontrollarrangemanget MTCR (Missile Technology Control Regime)

— Kontrollarrangemanget för kemiska och biologiska produkter, den s.k. Australiengruppen (Australia Group, AG)

— Gruppen av länder som levererar kärnmaterial NSG (Nuclear Supplier's Group).

Annat internationellt samarbete på försvarsmaterielområdet

Samarbetet i Europa på försvarsmaterielområdet sker också genom arrangemang utanför EU, av vilka de viktigaste är ramavtalet mellan de sex största försvarsindustri-länderna i EU om åtgärder för att underlätta omstrukturering och drift av den europeiska försvarsindustrin (Framework Agreement Concerning Measures to Facilitate the Restructuring and Operation of the European Defence Industry), som undertecknats av

Frankrike, Tyskland, Italien, Spanien, Sverige och Storbritannien den 27 juli 2000, samt organisationen för samarbete på försvarsmaterielområdet (Organisation conjointe de coopération en matière d'armement, OCCAR), där Frankrike, Tyskland, Storbritannien och Italien är medlemmar. OCCAR grundades 1996 och avtalet om organisationen undertecknades ned 10 september 1998. Deltagarantalet i båda dessa organisationer kan eventuellt växa i framtiden.

Dessa samarbetsprojekt vill gå fram i snabbara takt än vad det tills vidare har funnits möjligheter till i en bred medlemsorganisation (t.ex. inom EU och WEAG). Sexnationssamarbetet reglerar sex delområden inom försvarsmaterielområdet (leveranssäkerhet och exportkontroll, datasäkerhet, forskning och teknologi, harmonisering av militära krav och hantering av teknisk information), medan OCCAR administrerar och samordnar viss upphandling i sina medlemsländer.

1.2. Lagstiftningen i Finland och bedömning av nuläget

Försörjningsberedskap

Försörjningsberedskapen regleras i lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992). Enligt 1 § innebär försörjningsberedskap att befolkningens utkomst, landets näringsliv och de ekonomiska funktioner som är nödvändiga för landets försvar tryggas. För att trygga försörjningsberedskapen under alla förhållanden skall enligt 2 § tillräcklig beredskap att producera förnödenheter samt att styra produktion, distribution, konsumtion och utrikeshandel åstadkommas och upprätthållas. Myndigheternas befogenheter vid undantagsförhållanden regleras i beredskapslagen (1080/1991) och i lagen om försvarstillstånd (1083/1991). Bestämmelser om inrättande och upprätthållande av skyddsupplag ingår i lagen om skyddsupplag (970/1982).

Närmare bestämmelser som gäller försörjningsberedskapen ingår i förordningen om Försörjningsberedskapscentralen (1391/1992). I förordningen finns bestämmelser om

bl.a. Försörjningsberedskapscentralens uppgifter, organisation och personal.

Enligt avsnitt 1 i statsrådets beslut om målen med försörjningsberedskapen (1440/1995) är det allmänna målet att trygga en självständig försörjningsberedskap som baserar sig på nationella åtgärder och resurser. Tryggandet av försörjningsberedskapen med nationella åtgärder kompletteras av de beredskapsåtgärder som vidtagits inom Europeiska unionen, avtalet om ett internationellt energiprogram (FördrS 115/1991) samt avtalet om ekonomiskt samarbete mellan Finland och Sverige i internationella krislägen.

I avsnitt 1 i statsrådsbeslutet anges att den allmänna utgångspunkten för beredskapen då det gäller att trygga försörjningsberedskapen är en krissituation som räcker 12 månader och som avses i beredskapslagen och i vilken kan ingå ett sådant försvarstillstånd som avses i lagen om försvarstillstånd. Med tanke på försörjningsberedskapen är det centralaste hotet en krissituation där Finlands möjlighet att producera eller från utlandet skaffa varor och tjänster som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen i väsentlig grad har försvårats.

Enligt avsnitt 2 underavsnitt 6 i statsrådsbeslutet skall den basindustri som är nödvändig med tanke på den militära försvarsberedskapen upprätthålls och utvecklas. Verksamhetsförutsättningarna för den inhemska försvarsmaterielindustrin tryggas och branschens deltagande i den internationella arbetsfördelningen främjas. Kritiskt material hålls i säkerhetsupplag på så sätt att det i en krissituation möjliggör att de godkända anskaffningsmålen för det viktigaste materialet kan realiseras. Produktionskapaciteten för försvarsmaktens viktigaste massförbrukningsmaterial upprätthålls under normala tider med beaktande av de behov som försvarstillståndet förutsätter. Den viktigaste branschen är försörjningen av skjutförnödenheter.

Exportlagstiftning

Exportkontrollen av försvarsmateriel bygger på lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990). Enligt lagen är

export och transitering av försvarsmateriel tillåtet endast om exporttillstånd beviljats. Enligt lagens 3 § beviljas exporttillstånd inte om tillståndet skulle äventyra Finlands säkerhet eller strider mot Finlands utrikespolitiska kurs. Statsrådet fastställer de allmänna riktlinjerna för export och transitering av försvarsmateriel.

Ansökningar om tillstånd, begäran om förhandsutlåtande och identifiering av försvarsmateriel behandlas i försvarsministeriets exportarbetsgrupp. I gruppen ingår företrädare för försvarsministeriet, utrikesministeriet, inrikesministeriet, handels- och industriministeriet, skyddspolisen och tullverket. Utrikesministeriet svarar för utredningen av utrikes- och säkerhetspolitiska aspekter som hör samman med exporten. Tillståndet beviljas av antingen statsrådet eller försvarsministeriet beroende på vilken produkt det är fråga om, vilket värde affären uppgår till och vilken utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse frågan har. Beslut om beviljande av tillstånd fattas vid statsrådets allmänna sammanträde om det är fråga om sådan export av förstörelsebringande materiel avsett att användas i strid eller av vapenlavetter vars ekonomiska värde inte är ringa eller om det annars krävs med hänsyn till frågans utrikes- eller säkerhetspolitiska betydelse. I övriga fall fattas beslutet av försvarsministeriet.

Mera detaljerade bestämmelser om vilket materiel som räknas som försvarsmateriel samt om klassificeringen av denna materiel för behandlingen av tillstånden ingår i förordningen om export och transitering av försvarsmateriel (198/1997) och i försvarsministeriets beslut om verkställighet av denna förordning (192/1997).

Statsrådets beslut om allmänna riktlinjer för export och transitering av försvarsmateriel (474/1995) är det viktigaste instrumentet för reglering av vapenexportpolitiken. Enligt punkt 1.4 i riktlinjernas 1 § är avsikten med riktlinjerna att ur utrikes- och säkerhetspolitisk synvinkel framlägga preciserade, riktgivande regler för tillämpning av bestämmelsen i 3 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel, enligt vilken exporttillstånd inte beviljas om tillståndet äventyrar Finlands säkerhet eller strider mot Finlands utrikespolitiska linje. Riktlinjerna kompletterar

och preciserar fullgörandet av internationella avtal och åtaganden som gäller Finland vid export av försvarsmateriel.

I bilaga 3.3.1 till riktlinjerna anges de stater som försvarsmateriel får exporteras till utan utrikes- eller säkerhetspolitiska hinder. Enligt punkt 3.3.2 i riktlinjernas 1 § föreligger det inte heller några hinder då exporten hör samman med genomförandet av ett samförståndsprotokoll (MoU) om försvarsmaterielsamarbete eller om produkterna är avsedda att användas i en fredsbevarande insats eller vid krishantering av FN eller OSSE eller med tillstånd av FN eller OSSE.

Bestämmelserna om finsk vapenexport har harmoniserats med huvudströmningarna i EU-länderna. EU:s uppförandekod för vapenexport är det viktigaste instrumentet på EU-nivå som styr den finska försvarsmaterielexporten. Uppförandekoden är gällande rätt i Finland och den har publicerats i bilaga 2.2.1 till riktlinjerna. Ett centralt krav i uppförandekoden är att Europeiska unionens medlemsstater skall lämna varandra detaljerade underrättelser på diplomatisk väg om vapenexportlicenser som inte beviljats enligt uppförandekoden och uppge skälen härför i en blankettform som man kommit överens om.

I Finland finns en lag om explosionsfarliga ämnen (263/1953). Enligt dess 16 § 3 mom. gäller angående tillverkning och införsel av, handel med samt anskaffande och innehav av skjutförnödenheter vad där- om särskilt är stadgat eller framdeles stadgas. Enligt 1 § 3 mom. är införsel av explosiva varor tillåten endast med tillstånd. Om utförsel av sådana varor gäller vad som är stadgat om utförsel av krigsförnödenheter. Exporten av explosiva varor som klassificeras som försvarsmateriel regleras sålunda av lagen om export och transitering av försvarsmateriel.

I Finland gäller skjutvapenlagen (1/1998). Enligt 41 § skall lagen om export och transitering av försvarsmateriel och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iaktas vid överföring, utförsel och transitering av sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som skall betraktas som försvarsmateriel. Tillståndsförfarandet för överföring, utförsel och transitering enligt

skjutvapenlagen tillämpas inte härvid. Där- emot gäller tillståndsförfarandet import av, tillverkning av och handel med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler.

Enligt 17 § 1 punkten gäller skjutvapenlagen inte av staten bedriven överföring till eller från Finland, införsel, utförsel, förvärv eller för statens ändamål företagen överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Enligt 17 § 5 punkten gäller lagen inte heller transport och förvaring av dessa produkter, enligt 6 punkten inte tillverkning och enligt 7 punkten inte heller reparation och modifiering av dem i statens inrättningar. Skjutvapenlagen tillämpas inte heller på verksamhet som beviljats tillstånd enligt territorialövervakningslagen (755/2000).

Enligt skjutvapenlagen meddelas tillstånd för införsel och tillverkning av samt handel med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler av inrikesministeriet.

I Finland gäller också lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Enligt 1 § 2 mom. tillämpas lagen inte på export av sådana produkter med dubbel användning i fråga om vilka det om exportkontrollen stadgas eller bestäms i någon annan lag eller i en förordning eller ett beslut som har utfärdats med stöd av någon annan lag.

Industriell kompensation

Industriell kompensation (motköp) är ett villkor som riksdagen ställt på anskaffningar av försvarsmateriel i utlandet sedan 1977. Någon egentlig lagstiftning om industriell kompensation finns inte, men yttranden om principerna för industriell kompensation ingår i statsbudgeterna och i uttalanden av riksdagsutskotten. Senast ingick ett sådant yttrande i budgetpropositionen 1998 i samband med beställningsfullmakten för utrustande av beredskapsbrigader: "För att anskaffningar med stöd av beställningsfullmakten för utrustande av beredskapsbrigader skall kunna göras, förutsätts motköp från Finland till det fulla beloppet av anskaffning-

arna från utlandet till den del anskaffningarnas värde uppgår till minst 50 milj. mk” Även i andra sammanhang har försvarsministeriets praxis utformats så att krav på s.k. motköp ställs på anskaffningar över 50 miljoner mark, om inte särskilda skäl talar för att man skall avstå från detta.

Närmare bestämmelser om systemet med motköp ingår i de s.k. kompensationsanvisningarna. Gällande anvisningar har utfärdats genom ett beslut av handels- och industriministeriet i februari 1998. De regler och förfaranden som skall iakttas i ett enskilt fall avtalas närmare i det kompensationskontrakt som försvarsministeriet och den utländska leverantören ingår om försvarsanskaffningen i fråga.

I kompensationskontraktet avtalas också om att staten skall representeras av handels- och industriministeriet och dess kompensationskommission vid genomförandet av kompensationskontrakten. Arbetsfördelningen mellan ministeriet och kommissionen är tydlig. Kompensationskommissionen svarar för handläggningen av frågor om godkännande av de affärer som föreslagits som industriell kompensation. Det slutliga beslutet om att godkänna affärerna fattas av handels- och industriministeriet på framställning av kompensationskommissionen.

Bedömning av nuläget

Det avtal mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige som nu föreläggs riksdagen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen enligt tolkningspraxis för den nya grundlagen. I avtalet påpekas att de avtalsfästa åtgärderna skall vidtas i enlighet med den nationella lagstiftningen. Enligt 80 § grundlagen skall dock bemyndigandet i en lag vara tillräckligt tydligt, vilket innebär att bestämmelserna som innefattar bemyndigandet i lagen om export och transitering av försvarsmateriel måste preciseras för att uppfylla detta krav. I författningar på lägre nivå kommer likaså vissa preciseringar att göras. Detta kommenteras närmare i detaljmotiveringen i denna proposition.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Målen och de viktigaste förslagen i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet

Finlands övergripande mål är att bevara försvarsmaterielindustrins konkurrensförmåga och livskraft i ett allt hårdare marknadsläge. Detta förutsätter standardisering av de användarrelaterade och tekniska krav som ställs på försvarsmaterielen. Utifrån detta eftersträvas en gemensam produktutveckling och gemensam upphandling hos försvarsmakterna i så många länder som möjligt för att reducera kostnaderna för forskning, utveckling, upphandling, kvalitetskontroll, underhåll och upprätthållande.

De nordiska länderna utgår från att man inte skall försöka upprätthålla olönsam industri för ammunition och sprängämnen i varje land. I stället koncentreras produktionen till ekonomiskt lönsamma enheter inom Norden. Genom etablering av nordiska samföretag har man försökt göra den tidigare olönsamma verksamheten ekonomiskt produktiv och konkurrenskraftig. Detta kräver att produktionsöverlappningar mellan företagen elimineras och att produktionen koncentreras till effektiva kompetenscenter. Resultatet blir att tillverkningen av vissa produkter och produktgrupper upphör i en del nordiska länder.

Utvecklingen inom den nordiska försvarsindustrin ställer nya krav på den traditionella försvarsberedskapsinställningen. Leveranssäkerhet måste kunna garanteras också i de situationer där omstruktureringen lett till att den inhemska industrin flyttats till utlandet. Det blir fråga om svåra beslut i sådana fall där man till följd av omstruktureringen måste överväga att avstå från inhemsk produktion på ammunitionsområdet, produktion som bl.a. i statsrådets beslut om målen med försörjningsberedskapen betraktas som en mycket viktig bransch för landets militära försvar.

Den nuvarande utvecklingen kommer sannolikt att leda till större beroende mellan de deltagande länderna. I detta läge försöker

man trygga leveranssäkerheten inom ammunitions- och sprängämnesbranschen genom gemensamma arrangemang på fördragsnivå.

Avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige angående stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet avser att skapa en politisk och rättslig struktur för att bredda parternas industrisamarbete på försvarsmaterielområdet till samnordiska produktionsföretag. Avtalet innehåller bestämmelser om tryggheten av exportkontrollen för den integrerade produktionen och försörjningsberedskapen. För Finlands del utgör detta avtalets viktigaste del.

En så omfattande harmonisering som möjligt av och gemensamma regler för exportkontrollen främjar verksamheten i de samföretag som avses i avtalet. Tillämpningen av avtalet är dock beroende av andra internationella åtaganden och förpliktelser mellan parterna. Artiklarna om exportkontroll vare sig ändrar eller upphäver parternas nationella exportkontrollagstiftning, även om man eftersträvar att förenhetliga förfarandena i så stor utsträckning som möjligt.

Avsnittet om exportkontroll förutsätter också nya administrativa åtgärder för Finland, dvs. förhandsbesked, som påminner om det förfarande som används inom exportkontrollen för produkter med dubbla användningsområden. Detta förhandsbesked till exportören om tillåtna destinationer för marknadsföringen eliminerar inte behovet av exportlicens då den faktiska tidpunkten för export blir aktuell, även om det för företaget ger bättre förutsättningar än förut för systematisk planering av företagets verksamhet, produktion och export. Avtalet strävar efter att förenkla överföringar av försvarsmateriel mellan parternas territorier och inget slutanvändarintyg behövs för överföringar mellan parterna. Den slutliga exporten utanför de nordiska länderna sker alltid enligt reglerna i det land som står för den slutliga exporten och med samtycke av de länder som bidragit till produkten. Den nationella beslutanderätten inom exportkontrollen förändras sålunda inte.

Samtidigt som parterna förbinder sig till ett närmare samarbete inom försvarsmaterielområdet avstår de från att strikt tillämpa de nationella krav som gäller motköp. Vid integre-

rad produktion är det viktigare med leveranssäkerhet, korsägande eller marknadsoptimering för produktionslinjerna än att handelsströmmarna formellt sett är i balans. I avtalet ingår dock bestämmelser om att parterna skall föra bok över sådana leveranser av produkter som omfattas av avtalet och som de anskaffat på de andra parternas territorier samt om regelbunden gemensam redovisning som gör det möjligt att följa hur handeln utvecklas och vid behov initiera handelsbalanserade åtgärder med hjälp av den i avtalet inbyggda strukturen. För tillämpningen av avtalet inrättas en regeringskonsultationsgrupp (GCG).

Avtalet består av den egentliga avtalstexten och av annex som hör samman med avtalet. I samband med undertecknandet av avtalet signerade Finland, Norge och Sverige också annexet om Nammo AS — Nordic Ammunition Company.

Avtalet innehåller bestämmelser om arbetsordningen för utarbetandet av nya annex och om tillträdet till befintliga annex. Då denna regeringsproposition bereds känner man redan till att ett annex om företaget Nexplo Industries AB planeras bli det nästa annexet till avtalet. Även parter som inte har produktionsenheter inom det aktuella samföretaget på sitt territorium kan, bl.a. i syfte att öka leveranssäkerheten, bli parter i annexet.

Avtalet innehåller dels bestämmelser som gäller samtliga parter (t.ex. skyldigheten att säkerställa den allmänna försörjningstryggheten), dels bestämmelser som endast gäller annexdeltagarna (t.ex. leveransskyldighet).

2.2. De viktigaste förslagen i de lagförslag som ingår i propositionen

Propositionen innehåller ett förslag till en s.k. blankettlag som sätter i kraft de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet. Propositionen innehåller också ett förslag till lag om ändring av lagen om export och transitering av försvarsmateriel. Genom de föreslagna ändringarna preciseras bemyndigandena att utfärdas förordning så att bestämmelserna motsvarar kraven i grundlagen.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen stöder de åtgärder som avser att stärka den finska försvarsmaterielindustrins konkurrensförmåga och bevara dess livskraft. Den finska exporten av försvarsmateriel har uppvisat klar nedgång det senaste året.

Avtalet strävar också efter att säkerställa försörjningsberedskapen i Finland. Avsnitt 2.3 i avtalet gäller situationer där parterna önskar att vissa försvarsindustriella enheter håller en beredskaps- eller reservkapacitet eller bådadera (emergerey and/or surge capacity) för ökad tillgång i kris- eller krigstid till de produkter som omfattas av avtalet. I ett sådant fall skall berörda parter täcka de extra kostnaderna för upprätthållandet av denna kapacitet. Dispositionerna för detta skall framläggas i kontrakten mellan de berörda försvarsindustriella enheterna och de berörda parterna.

Tryggande av försörjningsberedskapen har konsekvenser för den allmänna säkerheten, vilket för sin del kan anses ha positiva ekonomiska effekter i ett brett perspektiv.

3.2. Verkningar för företagen

Propositionen har positiva verkningar för såväl samhällsekonomi som företagen som antingen direkt eller indirekt får nytta av tillämpningen av det avtal som föreslås i propositionen. Särskilt bestämmelserna om exportkontroll är av betydelse för företagen eftersom det nya systemet med förhandsbesked kommer att förbättra företagens möjligheter att planera sin verksamhet på lång sikt. I avtalet anges som övergripande mål att parterna skall sträva efter att harmonisera sina exportkontrollförfaranden i så stor utsträckning som möjligt. Även detta kommer att underlätta exportansträngningarna hos de företag som omfattas av avtalets tillämpningsområde. Företagen får ett fåtal nya skyldigheter genom detta avtal som hänför sig till uppförande av marknadsföringsplaner.

3.3. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen innehåller inga bestämmelser som kunde ha verkningar i fråga om organisation eller personal. Deltagandet i det samordningsorgan som föreslås i avtalet sker i form av sedvanliga tjänsteuppdrag som utförs av representanter för behöriga ministerier och andra organisationer.

Det föreslagna systemet för förhandsbesked skapar administrativa åtgärder av nytt slag, vilket kommer att öka myndigheternas åtaganden och arbetsmängd i ringa utsträckning. När det nya förfarandet tas i bruk kommer den ansvariga myndighetens informationsuppgift att öka något.

3.4. Miljökonsekvenser

Propositionen har inga miljökonsekvenser.

3.5. Verkningar för medborgarna

Propositionen har inga direkta verkningar för medborgarna och inte heller för jämställdheten mellan kvinnor och män.

3.6. Regionalpolitiska konsekvenser

Propositionen har inga regionalpolitiska konsekvenser.

4. Beredningen av propositionen

4.1. Avtalsförhandlingarna

Initiativet till förhandlingarna togs av Norge där det nordiska ammunitionsföretaget NAMMO AS har sitt huvudkontor.

Den 31 maj 2000 tillsatte republikens president en delegation med uppdraget att förhandla fram ett fördrag mellan Finland, Norge och Sverige om stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet. I detta skede deltog Danmark inte ännu i förhandlingarna. Förhandlingsdelegationens ordförande och två av dess medlemmar kom från utrikesmi-

nisteriet. Handels- och industriministeriet hade en representant och försvarsministeriet två representanter i delegationen.

Under perioden juni 2000 till april 2001 ordnades sammanlagt sju ordinarie förhandlingsmöten, växelvis i Finland, Norge och Sverige. I perioderna mellan dessa möten ordnades andra konsultationer mellan förhandlingsparterna om särskilda avtalsfrågor.

Danmark deltog i förhandlingarna som observatör från och med december 2000 och beslutade att underteckna avtalet i juni 2001 tillsammans med Finland, Norge och Sverige.

4.2. Beredningen av propositionen i Finland

Före undertecknandet av avtalet inbegärde utrikesministeriet utlåtanden av justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, handels- och industriministeriet, exportarbetsgruppen, Försörjningsbe-

redskapscentralen, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund och Patria Industries Oyj. Remissinstanserna uttalade sig positivt om avtalet.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid utrikesministeriet i samråd med övriga behöriga ministerier.

Propositionen har varit på remiss i justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, handels- och industriministeriet, tullstyrelsen, Försörjningsberedskapscentralen, skyddspolisen, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Puolustusteollisuusyhdistys ry, Säkerhetsteknikcentralen (TUKES), Nammo Lapua Oy, Nexplo Vihtavuori Oy och Patria Industries-koncernen. Remissinstansernas påpekanden har beaktats i propositionen. I vissa utlåtanden betonades det att avtalets praktiska funktionsduglighet delvis också kommer att bero på hur och i vilken omfattning man deltar och arbetar med uppgifterna i regeringskonsultationsgruppen enligt avtalet.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Ingress. I ingressen betonas vikten av en stark nordisk försvarsindustri och betydelsen av att, från ett leveransperspektiv, stödja en tillräcklig inköpsnivå för parternas nationella försvarstyrkor från dessa industrier som hemmamarknadsleverantörer. Ingressen hänvisar till bestämmelserna i det reviderade ramavtalet, och som anger att parterna skall eftersträva ökat samarbete för att vinna ”ekonomiska, tekniska och/eller industriella fördelar” för de deltagande länderna. I ingressen påpekas också att all verksamhet som företas enligt avtalet skall vara förenlig med parternas internationella förpliktelser, dvs. med Danmarks, Finlands och Sveriges EU-medlemskap, Norges (och i praktiken samtliga parter) EES-medlemskap och Danmarks och Norges medlemskap i Nato. I ingressen påpekas också att överföringar av försvarsmateriel skall ske i enlighet med parternas internationella förpliktelser och åtaganden på exportkontrollområdet, särskilt kriterierna i Europeiska unionens uppförandekod för vapenexport, antagen av EU:s ministerråd den 8 juni 1998 — som också Norge har anslutit sig till — och som skall betraktas som miniminivå för hanteringen av och återhållsamhet vid överföring av konventionella vapen.

Avsnitt 1. Definitioner. Artikeln innehåller definitionerna av de viktigaste begreppen i avtalet. Enligt punkt a betyder ”försvarsindustriell enhet” alla företag, industrier eller andra juridiska personer som har tillgångar inom två eller fler av parternas territorier och producerar eller levererar försvarsmateriel och relaterade tjänster och identifieras i ett annex till detta avtal. Genom denna definition har man försökt göra det möjligt att tillämpa avtalet uttryckligen på de försvarsindustriella företag vilkas nordiska verksamhet underlättas av avtalsbestämmelserna och vilka samtliga annexdeltagare kan godkänna som förmånstagare och vilka för sin del är beredda till det samarbete med myndigheter-na som avtalet avser.

I punkt b definieras ”Produkter som omfattas av detta avtal” så att de avser all försvarsmateriel som är underkastad exportkontroll av någon av parterna och tillverkas inom parternas territorier av en industriell enhet som identifieras i ett annex till detta avtal. Avsikten har varit att avgränsa produkterna så att avtalets tillämpningsområde omfattar av försvarsindustriella enheter tillverkade produkter vilkas leveranssäkerhet måste tryggas och vilkas export kontrolleras av de avtalsslutande staterna. De försvarsindustriella enheterna kan genom sedvanliga nationella exportförfaranden marknadsföra och exportera sina egna uteslutande nationella produkter eller andra produkter som inte anges i annexet.

I punkt c definieras ”annexdeltagare” som de parter som har ingått ett annex. Det finns fyra parter i avtalet. Antalet annexdeltagare har inte fastställts, utan annex kan ingås av samtliga parter eller av tre eller två parter. På detta sätt blir det möjligt att ta in nya annex i avtalet där annexdeltagarna bestäms särskilt med utgångspunkt i parternas behov.

Avsnitt 2. Leveranssäkerhet. Punkt 2.1 innehåller en allmän förpliktelse enligt vilken parterna förbinder sig att säkerställa tillgången i fredstid, kris och krig för användning av nationella stridskrafter i fråga om de produkter som omfattas av avtalet. För detta ändamål åtar sig annexdeltagarna att tillhandahålla försvarsmateriel till de övriga deltagarna i det annexet. Förpliktelsen att säkerställa tillgången gäller samtliga parter. Leveransåtagandet gäller annexdeltagarna enligt vad som avges i detta avsnitt.

I punkt 2.2 bestäms om genomförandet av förpliktelsen i 2.1, vilket skall ske i enlighet med punkterna 3–7 för att främja samarbete mellan deltagarna i det annexet om tillhandahållande av de produkter som omfattas av annexet, i syfte att säkerställa den nationella försvarsberedskapens tillräcklighet i detta avseende.

Punkt 2.3 tar upp situationer där parterna önskar att vissa försvarsindustriella enheter håller en beredskaps- och/eller reservkapacitet för ökad tillgång till de produkter som

omfattas av detta avtal i kris- eller krigstid. I dessa fall skall de parter som begärt reservkapacitet täcka de extra kostnaderna för att upprätthålla denna kapacitet. Dispositionerna för detta skall framläggas i kontrakten mellan de berörda försvarsindustriella enheterna och parterna.

I punkt 2.4 bestäms om prioriteringen av leveranser. Parterna erkänner att prioritering av leveranser av de produkter som omfattas av avtalet normalt kommer att ske enligt planer som förhandlas fram enligt gängse kommersiell praxis. I händelse av kris eller krig som en eller flera av annexdeltagarna blir inblandade i skall de övriga annexdeltagarna aktivt underlätta leverans i rätt tid enligt de planer som ingåtts med berörda försvarsindustrienheter inom deras eget territorium. Med vederbörlig hänsyn till internationella åtaganden eller jämförbara nationella hänsynstaganden, åtar sig annexdeltagarna att sörja för eller medverka vid transporter.

Med internationella åtaganden avses bl.a. Danmarks och Norges medlemskap i Nato och Finlands, Danmarks och Sveriges medlemskap i EU, utan uteslutning av några andra internationella eller folkrättsliga förpliktelser. Med jämförbara nationella hänsynstaganden avses bl.a. situationer där man unilateralt fattat bindande beslut om något folkrättsligt ställningstagande eller utrikespolitiskt alternativ så att detta ur den parts synvinkel som fattat beslutet kan jämföras med en internationell förpliktelse. Formuleringen avser sålunda bl.a. nationella förpliktelser som eventuellt följer av Finlands och Sveriges alliansfrihet.

Punkt 2.5 (inklusive punkterna 2.5.1 och 2.5.2) innehåller en skyldighet för annexdeltagarna att rådgöra med varandra om prioriteringen och möjligheterna att i händelse av kris eller krig förvärva produkter från en annan annexdeltagares egna lager om en eller flera annexdeltagare anhåller om produkter som omfattas av annexet i fråga. Om specialarrangemangen ger upphov till ökade kostnader för andra annexdeltagare eller berörd försvarsindustriell enhet, måste rättvisa och rimliga kostnader täckas av den/de annexdeltagare som gjort framställningen.

Punkt 2.6 gäller överföring eller lån av produkter som omfattas av ett annex mellan

annexdeltagarna från deras egna lager. I dessa fall skall villkoren bli föremål för statliga dispositioner. För detta ändamål skall annexdeltagarna så långt det är möjligt använda existerande bilaterala och multilaterala avtal. Härvid skall de levererande annexdeltagarna göra sitt yttersta för att säkerställa att de produkter som omfattas av annexet ställs till förfogande i tid, på rimliga villkor och i användbart skick.

Punkt 2.7 gäller situationer som kräver höjd militär beredskap. I ett sådant läge skall annexdeltagarna rådgöra med varandra på lämplig nivå för att nå en överenskommelse om hur man skall hantera prioriteringar av leveranser för de produkter som omfattas av annexet.

I punkt 2.8 tas de situationer upp där förpliktelsen att leverera till en annan annexdeltagare kommer i konflikt med behoven hos partens försvarsmakt i tider av kris eller krig som påverkar en eller flera av parterna. Härvid skall annexdeltagarna omedelbart rådgöra för att lösa potentiella problem som konflikten föranleder. Nödvändiga åtgärder beträffande till exempel transport eller ekonomisk kompensation som krävs för att uppfylla åtaganden som gjorts enligt 2.4–2.6 skall godkännas snabbt.

Punkt 2.9 erinrar om grundregeln enligt vilken parterna och berörda försvarsindustriella enheter inom parternas territorium skall följa gängse kommersiella förfaranden och praxis under normala förhållanden samt hålla sig till eventuella regleringar som hänför sig till dessa.

I lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen definieras försörjningsberedskapen så att den med tanke på undantagsförhållanden skall trygga befolkningens utkomst, landets näringsliv och de ekonomiska funktioner som är nödvändiga för landets försvar. Genom tryggnaden av leveranser av produkter som omfattas av avtalets tillämpningsområde syftar avtalet för sin del till att säkerställa försvarets funktioner i enlighet med denna definition. Närmare bestämmelser om försörjningsberedskapen ingår dessutom i förordningen om Försörjningsberedskapscentralen och i ett beslut av statsrådet. Innehållet i dessa författningar har kommenterats i den allmänna motiveringen i avsnitt 1.2 om lag-

stiftningen i Finland och bedömningen av nuläget.

Avsnitt 3. Exportkontroll. Punkt 3.1 innehåller huvudregeln angående exportkontroll enligt vilken parternas exportkontrollagstiftning och andra exportkontrollbestämmelser inte ändras av avtalet. Export av produkter som omfattas av avtalet till en icke-avtalspart skall styras av de lagar och förordningar som gäller för den part, dvs. det nordiska land, som utfärdar den slutliga exportlicensen.

I punkt 3.2 bestäms att parterna i största möjliga utsträckning skall sträva efter att harmonisera relevant nationell klassificering av försvarsmateriel för exportkontrollsyften och licensieringsförfaranden. För närvarande finns det vissa skillnader i parternas exportkontrollförfaranden som det ligger i de försvarsindustriella enheternas intresse att minska, vilket skulle öka jämligheten mellan parterna.

I punkt 3.3.1 bestäms att vid beviljande av exportlicenser till icke-avtalsparter skall parterna följa internationella förpliktelser och åtaganden, bl.a. de begränsningar av vapenexport som införts av FN:s säkerhetsråd, Europeiska unionen eller OSSE. Dessa begränsningar kan vara antingen generella eller gälla enskilda länder. De nämnda exemplen på internationella förpliktelser är sådana som Finland och de andra parterna redan åtagit sig att följa i andra sammanhang.

I punkt 3.3.2 bestäms att de industriella enheterna skall förses med en förteckning över destinationer som inte är berättigade till export på grund av parternas internationella förpliktelser, vilken skall uppdateras vid behov. Med en industriell enhet avses i detta sammanhang en försvarsindustriell enhet som erhåller förhandsbesked. Denna punkt innebär inga allmänna nya förpliktelser för de finska myndigheterna eftersom de avsedda förteckningarna ingår i bilagorna 2.1.2 och 2.1.3 i statsrådets beslut om allmänna riktlinjer för export och transitering av försvarsmateriel och är allmänt tillämpliga. I 1 § 1.6 punkten i riktlinjerna föreskrivs att det är utrikesministeriet som skall svara för att bilagorna hålls à jour med den internationella utvecklingen.

I punkt 3.4.1 bestäms att de försvarsindustriella enheter som är inblandade i ett särskilt

samarbete som identifieras i ett annex, skall till tillämplig myndighet inlämna information rörande sina marknadsföringsplaner beträffande produkter som omfattas av avtalet och dessas tänkbara slutdestinationer som inte är avtalsparter. För att behandlingen skall inledas måste alltså den försvarsindustriella enheten informera myndigheterna hos åtminstone en annexdeltagare om planen. I den fortsatta behandlingen skall dessa planer granskas i samordning mellan de berörda annexdeltagarnas respektive myndigheter i enlighet med gällande lagstiftning och förfaranden. Den samstämmighet som därvid uppnås betraktas som förhandsbesked som skall tjäna som vägledning för de försvarsindustriella enheterna i deras marknadsföringsaktiviteter.

De finska myndigheter som avses i 3.4.1 är statsrådet och försvarsministeriet (försvarsmateriel) och inrikesministeriet (produkter som avses i skjutvapenlagen). Marknadsföringsplanerna i fråga om försvarsmateriel handläggs i Finland av försvarsministeriets exportarbetsgrupp som tillsatts enligt 1 § 4.2 punkten statsrådets beslut om allmänna riktlinjer för export och transitering av försvarsmateriel.

Förhandsbesked är ett nytt förfarande i Finland inom exportkontrollen av försvarsmateriel och motsvarar det exportförfarande som används vid export av produkter med dubbla användningsområden. Det är fråga om förhandsbesked som en myndighet lämnar på begäran av exportören om de allmänna villkoren för beviljandet av licens. Förhandsbeskedet innehåller uppgifter om de exportdestinationer som parterna godkänt, specificerade enligt produkt och eventuellt också enligt kontrakt, och skiljer sig från förhandsutlåtandet som innehåller ett utrikes- och säkerhetspolitiskt ställningstagande angående ett enskilt exportprojekt. Förhandsbeskedet garanterar inte att exportlicens erhålls vid den slutliga licensbedömningen, men ger exportören en rimlig möjlighet att på förhand bedöma projektets möjligheter att bli godkänt i praktiken. Detta främjar för sin del långsiktig planering och systematiskt genomförande av marknadsföringen.

Med tanke på exportörernas rättsskydd är det motiverat att i lagstiftningen fastställa de

olika typer av beslut som påverkar eller kan påverka det slutliga beviljandet av exportlicens. Regeringen arbetar med tillägg angående förfarandet med förhandsbesked till förordningen om export och transitering av försvarsmateriel och statsrådets beslut om allmänna riktlinjer för export och transitering av försvarsmateriel.

De marknadsföringsplaner som omnämns i 3.4.1 samt de förhandsbesked som skall lämnas med anledning av dem skall vara sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 2 och 20 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Förhandsbeskedets huvudsakliga betydelse framgår av punkt 3.4.4.

I 3.4.2 bestäms om tillägg av en destination. I denna punkt anges att tillägg av en destination som inte är avtalspart som begärs av en industri kräver samstämmighet mellan de berörda annexdeltagarna.

I 3.4.3 bestäms om strykning av destination. Strykning av slutdestination som inte är avtalspart skall övervägas av de berörda annexdeltagarna på begäran av någon av dessa. Begäran att stryka en destination måste grunda sig på en betydande negativ förändring i den mottagande statens interna eller externa situation med avseende på kriterierna i EU:s uppförandekod för vapenexport eller andra nationella åtaganden eller skyldigheter. Begäran skall leda till konsultationer mellan de berörda annexdeltagarna på lämplig nivå, i syfte att utan dröjsmål uppnå samstämmighet. Destinationen ifråga skall avlägsnas såvida inte samstämmighet nås om att behålla den. Ett moratorium skall gälla för export av produkten ifråga till destinationen ifråga under hela konsultationsprocessen, om någon berörd annexdeltagare begär detta.

I 3.4.4 förbinder parterna sig till att respektera den överenskomna förteckningen. Samtliga parter samtycker till att inte utfärda exportlicens för export av en produkt som omfattas av detta avtal till en icke-avtalspart såvida inte den destinationen har godkänts genom konsensus av de berörda annexdeltagarna. Detta innebär att överföring mellan annexdeltagarna av produkter som avses i avtalet kan förenklas genom en projektlicens som eliminerar behovet av en särskild exportlicens mellan annexdeltagarnas territorier. Nå-

got särskilt slutanvändarintyg behövs inte heller för överföring till annexdeltagarna eftersom annexdeltagarna enhälligt har godkänt exportdestinationerna i förhandsbeskedet och enligt 3.4.5 förbinder sig att utverka slutanvändargarantier vid vidareexport till tredje länder.

Bestämmelser om beviljande av exporttillstånd ingår i 2 och 3 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel. De allmänna villkoren för beviljande av licens fastställs i 3 § 1 mom. enligt vilket exporttillstånd inte beviljas om tillståndet äventyrar Finlands säkerhet eller strider mot Finlands utrikespolitiska linje. Enligt 2 mom. fastställer statsrådet de allmänna riktlinjerna för export och transitering av försvarsmateriel.

I 3.4.5 bestäms om säkerställande av slutanvändaren. Samtliga parter skall utfästa sig att utverka slutanvändargarantier för export av produkter som omfattas av detta avtal till tillåtna destinationer som inte är avtalsparter och för att utbyta åsikter med de berörda annexdeltagarna för den händelse att en begäran om vidareexport mottas. Om den förutsedda vidareexportdestinationen inte återfinns bland de tillåtna exportdestinationerna, skall de förfaranden som definieras i 3.4 gälla sådana konsultationer. Bestämmelser om anskaffande av slutanvändarintyg ingår i 4 § 3 mom. lagen om export och transitering av försvarsmateriel.

I 3.4.6 bestäms om exportförfarandet mellan parterna. Överföring mellan parternas territorier av delar och teknik för de bruk som definieras i annexen, liksom överföring av kompletta produkter som omfattas av detta avtal, skall förenklas genom användning av en projektlicens, som skall utesluta behovet av en särskild exportlicens för varje tillfälle. Vid överföringar i enlighet med en projektlicens skall inte uppgift krävas om slutanvändaren, mot bakgrund av parternas åtaganden i paragraferna 3.3–3.5. Villkoren för beviljande, återkallande och upphävande av en projektlicens skall fastställas av varje part, med hänsyn till deras skyldigheter enligt detta avtal.

Avtalet ändrar inte huvudregeln om slutanvändarintyg, men man avstår från att kräva slutanvändarintyg mellan parterna i sådana situationer där överföringarna förenklas med

en projektlicens. Enligt 4 § 3 mom. lagen om export och transitering av försvarsmateriel kan den som beviljar exporttillstånd ålägga sökanden att inge ett slutanvändarintyg. Enligt detta lagrum är regeln inte ovillkorlig. I punkt 4.4 i statsrådets beslut om allmänna riktlinjer för export och transitering av försvarsmateriel ingår närmare bestämmelser om utverkandet av slutanvändarintyg. Den nationella beslutanderätten är dessutom tryggt eftersom destinationsförteckningen och ändringarna i denna förteckning skall godkännas enhälligt.

Avsnitt 4. Industriell kompensation (motköp). I punkt 4.1 ingår bestämmelser om att frångå kravet på industriell kompensation och om principerna för detta förfarande. Parterna skall eftersträva åtgärder för att ersätta nuvarande krav på kompensation. Det yttersta syftet är att uppnå långsiktig balans i försvarsrelaterade leveranser mellan parterna. Dessa åtgärder skall avtalas enskilt och grundas på de principer som anges i 4.1.1–4.1.3.

Enligt 4.1.1 omfattar dessa principer att varje part skall avstå från att begära industriell kompensation för upphandling av produkter från en annan part, som omfattas av avtalet, dock med förbehåll för nationella eller internationella regler för offentlig upphandling, konkurrens eller rättvis behandling. I 4.1.2 anges att varje part, på årsbasis, skall föra bok över de leveranser från de andra parterna, som omfattas av avtalet. Denna redovisning skall samlas i en årlig kompensationsredovisning. En utvärderingsrapport över kompensationsbalansen skall upprättas vart femte år (punkt 4.1.3.).

Avsnitt 5. Röjande av information. Denna artikel gäller sekretess. Varje sådan produkt och till den knuten teknik som av en part fastställs kräva skydd för obehörigt röjande och som betecknas som skyddad genom en säkerhetsklassificering, skall betraktas som hemligstämplade och hanteras i enlighet med parternas nationella lagar och förordningar.

Sådan i avsnitt 5 avsedd information som finns hos myndigheterna är ofta information som är sekretessbelagd enligt 24 § 1 mom. 10 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Dessutom är de i avsnitt 3 omnämnda marknadsföringsplanerna

och de förhandsbesked som skall lämnas sekretessbelagda enligt 24 § 1 mom. 2 och 20 punkten i samma lag, eftersom även affärshemligheter ingår i marknadsföringsplanerna och eftersom utlämnandet av uppgifter kunde medföra skada eller olägenhet för Finlands internationella förhållanden, med hänsyn till att de övriga parterna förväntar sig att informationen skall behandlas med sekretess.

Avsnitt 6. Betalningsskyldighet. Enligt punkt 6.1 skall parterna inte vara betalningsskyldiga för eventuella ekonomiska anspråk till följd av de förhandsbesked som tjänar som den vägledning som avses i 3.4.1 och inte heller för åtgärder som vidtagits enligt 3.4.3 för styrkning av destination. Enligt 6.2 skall om övriga betalningsskyldigheter avtalas separat i annexen.

En exportör blir skadelidande om marknadsföringsarbete som utförts på basis av förhandsbesked går till spillo i ett sådant fall att någon exportlicens inte beviljas. I dessa fall har exportören inte rätt att kräva skadestånd av den myndighet som lämnade förhandsbeskedet. I 3 kap. skadeståndslagen (412/1974) finns bestämmelser om statens skadeståndsansvar. Bestämmelserna i avsnitt 6 i avtalet strider inte mot de nämnda lagreglerna.

Avsnitt 7. Konsultationsförfaranden. Artikeln reglerar samarbetsförfaranden mellan parterna i fråga om tillämpningen och genomförandet av avtalet. Enligt 7.1 skall en regeringskonsultationsgrupp, GCG (på engelska Governmental Consultation Group) inrättas för ändamålen med avtalet.

I 7.2 fastställs konsultationsgruppens uppgifter. GCG skall ha det övergripande ansvaret för att säkerställa att avtalet fungerar effektivt och främja dess mål, med hänsyn till de försvarsindustriella enheternas långsiktiga livskraft och intressen. Den nationella medverkan i GCG:s arbete kan variera enligt vad som är lämpligt beroende på orsakerna till konsultationen. Varje part skall utse en representant som nationell kontaktpunkt. Kontaktpunkterna skall samordna GCG:s löpande ärenden och säkerställa snabba lösningar på alla frågor som uppkommer genom detta avtals verkan.

I 7.3 bestäms att GCG sammanträder på

begäran av en part. Meningen är sålunda inte att inrätta ett organ som sammanträder med jämna mellanrum, utan konsultationer i GCG skall äga rum så snart en part begär det, med hänvisning till något av de ändamål för konsultationer eller samordning som anges i andra avsnitt i detta avtal. Genom kontaktpunkterna och GCG kan man sålunda på ett smidigt sätt komma överens om formen för och nivån på det möte om behövs.

Avsnitt 8. Annex. I detta avsnitt fastställs när, hur och på vilket sätt annex kan upprättas. I 8.1 anges att annex kan avtalas mellan två eller fler parter som har företag, industrier eller andra juridiska personer med tillgångar inom sina territorier som deltar i en fusion eller ett samarbetsprojekt. Dessa parter kan bjuda in andra parter att delta i förhandling och slutande av ett annex. Ytterligare parter kan, på villkor som fastställs genom konsensus, innefattas bland deltagarna i ett annex. I princip kan det anses möjligt att t.ex. någon kundinstans hos en part blir annexdeltagare på sina egna villkor utan att delta i ägar- eller produktrelaterat samarbete, eller en part i fråga om en produkt vars tillverkning överförs från partens territorium till en försvarsindustriell enhet på en annan annexdeltagares territorium.

I 8.2 fastställs minimikraven för ett annex form. Annexen skall minst identifiera de annexdeltagare samt försvarsindustriella enheter och produkter som omfattas. I 8.3 fastställs att annexen skall utgöra en integrerande del av avtalet med hänsyn till annexdeltagarna.

I denna proposition ingår som bilaga ett annex som Finland undertecknade i samband med att avtalet signerades. Annexet innehåller inte bestämmelser som hör till lagstiftningens område. Även eventuella framtida annex kan sättas i kraft i Finland genom förordning, förutsatt att de inte innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

Avsnitt 9. Ändringar. Artikel 9 gäller ändringar av såväl avtalet som annexen. Enligt 9.1 kan parterna, genom enhälligt beslut, göra ändringar i avtalet. Ändringar skall läggas fram för godkännande för samtliga parter och träda i kraft på den trettionde dagen efter datumet för mottagande av depositarien av

det sista ratifikations-, anslutnings- eller godkännandeinstrumentet.

I 9.2 fastställs att annexen kan ändras genom enhälligt beslut av annexdeltagarna. Förfarandet är det samma som för själva avtalet med den skillnaden att godkännandet sker endast mellan annexdeltagarna. Tidsfristerna och ratifikations- och godkännandeförfarandet är de samma som i 9.1.

Avsnitt 10. Tvister. I detta avsnitt föreskrivs om förfarandet vid biläggande av tvister. Tvister angående tolkningen och implementeringen av avtalet skall lösas genom konsultation i GCG, och skall inte hänskjutas till någon nationell eller internationell domstol eller utomstående part för biläggande.

Avsnitt 11. Uppsägning. Artikel 11 gör det möjligt att säga upp avtalet genom gemensamt beslut av parterna. I händelse av ett gemensamt beslut av parterna att säga upp avtalet, skall dessa omedelbart rådgöra och enas sinsemellan om de åtgärder som krävs för att hantera följderna av uppsägningen på mest ekonomiska och rättvisa sätt. Avtalet skall sedan upphöra på ett datum som avtalas gemensamt av parterna.

Samma förfarande skall gälla för uppsägning av ett annex.

Avsnitt 12. Slutbestämmelser. Slutbestämmelserna i detta avsnitt motsvarar bestämmelserna i Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS 3–5/1970). I 12.1 förutsätts det att avtalet med påföljande annex skall ratificeras, godkännas eller antas, alltefter vad nationell lagstiftning kräver.

I 12.2 utses Norges regering till depositarie. Ratificerings-, godkännande- eller antagningsinstrument skall deponeras hos norska regeringen.

I 12.3 bestäms om avtalets ikraftträdande. Avtalet och påföljande annex träder i kraft för en part på den trettionde dagen efter den dag då depositarien tog emot det sista ratifikations-, godkännande- eller antagningsinstrumentet.

Enligt 12.4 skall depositarien överföra en bestyrkt kopia av avtalet och påföljande annex till varje part.

I 12.5 fastställs depositariens övriga skyldigheter. Depositarien skall särskilt underrätta varje part om a) datum för mottagande av varje ratifikations-, godkännande- eller an-

tagningsinstrument som nämns i punkt 2 ovan och b) datum för ikraftträdande av detta avtal och påföljande annex för varje part.

I slutet av avtalet fastställs att avtalet har upprättats i ett enda original på engelska språket. Valet av engelska som officiellt språk dikterades av praktiska skäl, bl.a. för att en samstämmig och entydig text skall kunna användas vid export till icke-parter.

2. Lagförslag

2.1. Lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet

1 §. Lagens 1 § innehåller en bestämmelse som sätter i kraft de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet.

2 §. Lagens 2 § innehåller en bestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen kan utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §. Det förslås att lagen skall träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del.

2.2. Lag om ändring av 4 och 5 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel

4 § 4 mom. I sin nuvarande lydelse innehåller bestämmelsen i 4 § 4 mom. lagen om export och transitering av försvarsmateriel ett bemyndigande enligt vilket närmare stadganden och bestämmelser om uppgörande och behandling av tillståndsansökningar samt om de uppgifter som ansökningarna och slutanvändarintygen skall innehålla utfärdas genom förordning och beslut av försvarsministeriet. Enligt förslaget skall bemyndigandet ändras så att det överensstämmer med kravet i 80 § grundlagen om exakthet och noggrann avgränsning. En inskrivning av avtalsbestäm-

melsen om systemet med förhandsbesked samt av förfarandet med förhandsutlåtande enligt 5 § förordningen om export och transitering av försvarsmateriel (108/1997) föreslås därför. Dessutom skall bestämmelsen också i övrigt överensstämja med grundlagen, bl.a. i fråga om valet av förordningstyp.

5 § 1 mom. I sin nuvarande lydelse föreskriver 5 § 1 mom. lagen om export och transitering av försvarsmateriel att närmare stadganden och bestämmelser om vad som skall anses som försvarsmateriel enligt denna lag samt om hur materielen skall indelas i fyra produktklasser för behandlingen av tillståndsärendena utfärdas genom förordning och med stöd av den genom försvarsministeriets beslut. Enligt förslaget skall bestämmelsen ändras så att den motsvarar kravet i 80 § grundlagen. Bestämmelsen skulle ändras så att man skulle konstatera att närmare bestämmelser om hur försvarsmaterielen skall indelas i fyra produktklasser för behandlingen av tillståndsärendena utfärdas genom förordning av statsrådet och närmare bestämmelser om vad som skall anses som försvarsmateriel enligt denna lag och som därtill hörande teknologi och kunnande utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

3. Ikraftträdande

Avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då depositarien mottagit det sista ratifikations-, godkännande- eller antagningsinstrumentet. Ikraftträdandet förutsätter ratificering, godkännande eller antagning av parterna. Vid tidpunkten för arbetet med regeringens proposition har endast Norge meddelat att den slutfört sitt godkännandeförfarande.

Avsikten är att de lagförslag som ingår i propositionen skall träda i kraft vid samma tidpunkt som avtalet. Även de ändringar av förordning som regeringen arbetat med avses träda i kraft vid samma tidpunkt.

4. Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen krävs riks-

dagens godkännande för bl.a. sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis täcker denna godkännandebefogenhet alla bestämmelser i anknytning till en internationell förpliktelse som i materiellt hänseende omfattas av lagen. En bestämmelse i ett fördrag bör således anses höra till området för lagstiftningen 1) om bestämmelsen gäller utövande eller inskränkning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen skall föreskrivas i lag, 3) om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

Avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och i enlighet med 94 § grundlagen förutsätter det sålunda samtycke av riksdagen. Till området för lagstiftningen hör punkt 3.4.4 och 3.5 samt avsnitten 5, 6 och 10.

I 3.4.4 förbinder parterna sig till att respektera den överenskomna förteckningen. Samtliga parter samtycker till att inte utfärda exportlicens för export av en produkt som omfattas av detta avtal till en icke-avtalspart såvida inte den destinationen har godkänts genom konsensus av de berörda annexdeltagarna. Detta innebär att överföring mellan annexdeltagarna av produkter som avses i avtalet kan förenklas genom en projektlicens som eliminerar behovet av en särskild exportlicens mellan annexdeltagarnas territorier. Något särskilt slutanvändarintyg behövs inte heller för överföring till annexdeltagarna eftersom annexdeltagarna enhälligt har godkänt exportdestinationerna i förhandsbeskedet och enligt 3.4.5 förbinder sig att utverka slutanvändargarantier vid vidareexport till tredje länder.

Bestämmelser om beviljande av exporttillstånd ingår i 2 och 3 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel. De allmänna

villkoren för beviljande av licens fastställs i 3 § 1 mom. enligt vilket exporttillstånd inte beviljas om tillståndet äventyrar Finlands säkerhet eller strider mot Finlands utrikespolitiska linje. Enligt 2 mom. fastställer statsrådet de allmänna riktlinjerna för export och transitering av försvarsmateriel.

Bestämmelsen i punkt 3.4.4 begränsar statsrådets och försvarsministeriets prövningsrätt vid beviljandet av licens med hänsyn till vad som bestäms i lagen om export och transitering av försvarsmateriel. Denna bestämmelse berör statens suveränitet i ringa utsträckning och hör till området för lagstiftningen.

I punkt 3.4.5 bestäms om säkerställande av slutanvändaren. Samtliga parter skall utfästa sig att utverka slutanvändargarantier för export av produkter som omfattas av detta avtal till tillåtna destinationer som inte är avtalsparter och för att utbyta åsikter med de berörda annexdeltagarna för den händelse att en begäran om vidareexport mottas. Om den förutsedda vidareexportdestinationen inte återfinns bland de tillåtna exportdestinationerna, skall de förfaranden som definieras i 3.4 gälla sådana konsultationer. Bestämmelser om anskaffande av slutanvändarintyg ingår i 4 § 3 mom. lagen om export och transitering av försvarsmateriel. Bestämmelsen i punkt 3.4.5 hör till området för lagstiftningen.

Enligt punkt 6.1 skall parterna inte vara betalningsskyldiga för eventuella ekonomiska anspråk till följd av de förhandsbesked som tjänar som den vägledning som avses i 3.4.1 och inte heller för åtgärder som vidtagits enligt 3.4.3 för styrkning av destination. Enligt 6.2 skall om övriga betalningsskyldigheter avtalas separat i annexen.

En exportör blir skadelidande om marknadsföringsarbete som utförts på basis av förhandsbesked går till spillo i ett sådant fall att någon exportlicens inte beviljas. I dessa fall har exportören inte rätt att kräva skadestånd av den myndighet som lämnade förhandsbeskedet. I 3 kap. skadeståndslagen finns bestämmelser om statens skadeståndsansvar. Bestämmelserna i avsnitt 6 i avtalet strider inte mot de nämnda lagreglerna, men de hör till området för lagstiftningen.

I avsnitt 10 föreskrivs om förfarandet vid

biläggande av tvister. Tvister angående tolkningen och implementeringen av avtalet skall lösas genom konsultation i GCG, och skall inte hänskjutas till någon nationell eller internationell domstol eller utomstående part för biläggande. I grundlagsutskottets utlåtande GrUU 38/2000 har det ansetts att en sådan bestämmelse hör till området för lagstiftningen.

Avtalet innehåller inte bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som anges i 94 § 2 mom. grundlagen. Statens suveränitet berörs av punkt 3.4.4 i avtalet enligt vilken parterna samtycker till att inte utfärda exportlicens för export av en produkt som omfattas av avtalet till en icke-part, om inte den destinationen har godkänts genom konsensus av de berörda annexdeltagarna. Grundlagsutskottet har med stöd i förarbetet med grundlagen ansett det motiverat att utgå från att sådana internationella förpliktelser som är sedvanliga i modernt internationellt samarbete och som endast i ringa utsträckning påverkar statens suveränitet inte direkt kan anses strida mot grundlagens bestämmelser om suveräni-

tet (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd, GrUU 45/2000 rd och GrUU 6/2001 rd). Punkt 3.4.4 i avtalet kan anses påverka statens suveränitet endast i ringa utsträckning och därför kan det inte anses att den strider mot den moderna uppfattningen om suveränitet. Regeringen anser därför att avtalet kan godkännas med enkel majoritet och att förslaget till lag om ikraftträdande av avtalet kan antas i vanlig lagstiftningsordning. Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner det i Åbo den 9 juni 2001 ingångna avtalet mellan Kungariket Danmark, Republiken Finland, Kungariket Norge och Kungariket Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet.

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

1.**Lag****om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Åbo den 9 juni 2001 ingångna avtalet om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Kungariket Danmark, Republiken Finland, Kungariket Norge och Kungariket Sverige avseende stöd till industrisamarbete på försvarsmaterielområdet gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

2.

Lag**om ändring av 4 och 5 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 9 mars 1990 om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990)
4 § 4 mom. och 5 § 1 mom.,
av dessa lagrum 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 197/1995, som följer:

4 §

Närmare bestämmelser om uppgörande och behandling av tillståndsansökningar, ansökan om och behandling av förhandsutlåtanden och förhandsbesked, uppgifter som ansökningarna och slutanvändarintygen skall innehålla, säkerställande av slutanvändning samt om tillhandahållande av uppgifter för statistikföring utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om indelningen av försvarsmateriel i produktklasser för behandlingen av tillståndsärenden. Genom förordning av försvarsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om vad som skall anses som försvarsmateriel enligt denna lag samt som därtill hörande teknologi och kunnande.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 21 december 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

Lag**om ändring av 4 och 5 § lagen om export och transitering av försvarsmateriel**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 9 mars 1990 om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990)
4 § 4 mom. och 5 § 1 mom.,
av dessa lagrum 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 197/1995, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Närmare stadganden och bestämmelser om uppgörande och behandling av tillståndsansökningar samt om de uppgifter som ansökningarna och slutanvändarintygen skall innehålla utfärdas genom förordning och beslut av försvarsministeriet.

5 §

Närmare stadganden och bestämmelser om vad som skall anses som försvarsmateriel enligt denna lag samt om hur materielen skall indelas i fyra produktklasser för behandlingen av tillståndsärendena utfärdas genom förordning och med stöd av den genom försvarsministeriets beslut.

Föreslagen lydelse

4 §

Närmare bestämmelser om uppgörande och behandling av tillståndsansökningar, ansökan om och behandling av förhandsutlåtanden och förhandsbesked, uppgifter som ansökningarna och slutanvändarintygen skall innehålla, säkerställande av slutanvändning samt om tillhandahållande av uppgifter för statistikföring utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om indelningen av försvarsmateriel i produktklasser för behandlingen av tillståndsärendena. Genom förordning av försvarsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om vad som skall anses som försvarsmateriel enligt denna lag samt som därtill hörande teknologi och kunnande.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

AVTAL

**MELLAN KUNGARIKET
DANMARK, REPUBLIKEN FINLAND,
KUNGARIKET NORGE OCH
KUNGARIKET SVERIGE AVSEENDE
STÖD TILL INDUSTRISAMARBETE
PÅ FÖRSVARSmaterielOMRÅDET**

INGRESS

Kungariket Danmarks regering
Republiken Finlands regering
Kungariket Norges regering och
Kungariket Sveriges regering,

(i det följande kallade ”parterna”)

som erinrar om det nordiska ramavtalet, undertecknat den 7 november 2000, som anger att parterna skall eftersträva ökat samarbete på försvarsmaterielområdet, för att vinna ekonomiska, tekniska och/eller industriella fördelar för de deltagande länderna,

som erinrar om att parternas försvarsmistrar har uttryckt önskan att se en vidare utveckling av en nordisk försvarsindustri, för att förbättra dess konkurrenskraft på den nordiska och internationella marknaden, och som erkänner att, såvitt det är möjligt, en omstrukturering av produktionen bör grundas på idén industriella ”Centres of Excellence” och ömsesidigt beroende,

som erkänner att all verksamhet som företas enligt detta avtal skall vara förenlig med Danmarks, Finlands och Sveriges EU-medlemskap och med Norges medlemskap i

AGREEMENT

**BETWEEN THE KINGDOM OF
DENMARK THE REPUBLIC OF
FINLAND THE KINGDOM OF
NORWAY AND THE KINGDOM OF
SWEDEN CONCERNING SUPPORT
FOR INDUSTRY COOPERATION IN
THE DEFENCE MATERIEL AREA**

PREAMBLE

The Government of the Kingdom of Denmark

The Government of the Republic of Finland

The Government of the Kingdom of Norway and

The Government of the Kingdom of Sweden,

(hereinafter referred to as the ”Parties”)

Recalling the Nordic Framework Agreement, signed 7 November 2000 stating that the Parties will strive for increased cooperation within the field of defence equipment, to gain economic, technological and/or industrial advantages for the participating nations,

Recalling that Ministers of Defence of the Parties have expressed their wish to see further development of a Nordic defence industry, improving its competitiveness in the Nordic market and in the international market, and recognising that, where possible, a restructuring of production activities should be based on the concept of industrial Centres of Excellence and mutual interdependence;

Acknowledging that any activity undertaken under this Agreement shall be compatible with the EU membership of Denmark, Finland and Sweden as well as with

EES och Danmarks och Norges medlemskap i Nato, samt de skyldigheter och åtaganden som följer av dessa medlemskap,

som tar hänsyn till att det ömsesidiga beroendet på försvarsmaterielområdet ökar till följd av fusioner inom försvarsindustrin; och att flera avtal av den här typen har ingåtts regionalt och globalt, även mellan försvarsindustriella enheter i de nordiska länderna,

som vill skapa den politiska och rättsliga struktur som krävs för att underlätta industriell verksamhet i syfte att främja konkurrenskraftigare och starkare nordiska försvarsindustrier,

som erkänner fördelarna med att upprätthålla en stark nordisk försvarsindustri, och betydelsen av att, från ett leveranssäkerhetsperspektiv, stödja en tillräcklig inköpsnivå för parternas nationella försvarsstyrkor från dessa industrier som hemmamarknadsleverantörer,

som vill tillämpa förfaranden avseende säkerhetskontroller, överföring av hemligstämplad information och besök i enlighet med befintliga säkerhetsarrangemang, i syfte att underlätta industrisamarbete utan att undergräva säkerhetsskyddet i fråga om den hemligstämplade informationen,

som vill förenkla överföringar av försvarsmateriel och därmed besläktade tjänster mellan sig och vill säkerställa att export av materiel som de producerat i samverkan kommer att hanteras ansvarsfullt i enlighet med parternas internationella förpliktelser och åtaganden på exportkontrollområdet, särskilt kriterierna i Europeiska unionens uppförandekod för vapenexport antagen av EU:s ministerråd den 8 juni 1998 som också Norge anslutit sig till, vilken skall betraktas som miniminivå för hanteringen av och återhållsamhet vid, överföring av konventionella vapen,

som understryker att omstrukturering på försvarsproduktionens område måste ta hänsyn till det oavvisliga kravet att säkerställa parternas materielltillgång, en rättvis och effektiv fördelning och underhåll av strategiskt viktiga tillgångar,

Norway's membership of the EEA and the membership of Denmark and Norway of NATO, and the obligations and commitments resulting from such membership;

Taking into account that interdependence within the field of defence materiel is growing as a consequence of mergers in the defence industry; and that various arrangements to this effect have been concluded regionally and globally, also between defence industry entities in the Nordic countries;

Wishing to create the political and legal framework necessary to facilitate industrial operations in order to promote more competitive and robust Nordic defence industries;

Acknowledging the advantages of maintaining a strong Nordic defence industry, and the importance, from a security of supply perspective, of supporting a sufficient level of purchases for national defence forces of the Parties from these industries as home market suppliers;

Wishing to apply procedures relating to security clearances, transmission of classified information and visits, as laid out in existing security arrangements, with a view to facilitating industrial cooperation without undermining the security of classified information;

Desiring to simplify Transfers of Defence Materiel and related Services between them and wishing to ensure that exports of equipment produced in cooperation between them will be managed responsibly in accordance with Parties' international obligations and commitments in the export control area, especially the criteria of the European Union Code of Conduct on Arms Exports adopted by the EU Council of Ministers on June 8, 1998 and also adhered to by Norway which should be regarded as the minimum for the management of, and restraint in, conventional arms transfers;

Emphasizing that restructuring in the field of defence production must take account of the imperative of ensuring the Parties' security of supply, and a fair and efficient distribution and maintenance of strategically important assets;

som erinrar om parternas behov att garantera tillgången på försvarsmateriel för nationella försvarsstyrkor i fredstid, kris eller krig och med hänsyn till varje parts övriga internationella åtaganden,

som erkänner att ett närmare industrisamarbete på försvarsmaterielområdet bör stödjas av ett flexiblere sätt att se på tillämpningen av nationella industriella kompensationskrav,

som tar hänsyn till relevanta bilaterala avtal som slutits mellan parterna avseende leveranssäkerhet,

har kommit överens om följande:

Avsnitt 1.

Definitioner

1. För ändamålen med detta avtal betyder
a.) "försvarsindustriell enhet" alla företag, industrier eller andra juridiska personer som har tillgångar inom två eller fler av parternas territorier och producerar eller levererar försvarsmateriel och relaterade tjänster och identifieras i ett annex till detta avtal,

b.) "produkter som omfattas av detta avtal" all försvarsmateriel som är underkastad exportkontroll av någon av parterna och tillverkas inom parternas territorier av en industriell enhet som identifieras i ett annex till detta avtal,

c.) "annexdeltagare" de parter som har ingått ett annex.

Avsnitt 2.

Leveranssäkerhet

2.1. Parterna förbinder sig att säkerställa tillgången på de produkter som omfattas av detta avtal i fredstid, kris och krig för användning av nationella stridskrafter. För detta ändamål åtar sig annexdeltagarna att tillhandahålla försvarsmateriel till de övriga deltagarna i det annexet, enligt vad som anges i detta avsnitt.

Recalling the Parties' need to safeguard the supply of defence materiel to national defence forces in times of peace, crisis or war and taking into account each Party's other international commitments;

Recognizing that a closer industrial cooperation in the defence materiel area should be supported by a more flexible approach to applying national industrial compensation requirements;

Taking into account the relevant bilateral agreements concluded between the Parties concerning the security of supply;

Have agreed as follows:

Section 1

Definitions

1. For the purpose of this Agreement:
a.) "Defence industrial entity" means all corporate, industrial or other legal entities having assets located within the territories of two or more of the Parties, producing or supplying defence materiel and related services and identified in an Annex to this Agreement;

b.) "Products covered by this Agreement" means all defence materiel subject to export controls by any of the Parties and manufactured within the territories of the Parties by an industrial entity identified in an Annex to this Agreement.

c.) "Annex Participants" means those Parties that have concluded an Annex.

Section 2

Security of Supply

2.1. The Parties undertake to ensure the supply of the products covered by this Agreement in times of peace, crisis and war for use by national military forces. To this end Annex Participants commit themselves to the supply of defence materiel to the other participants of that Annex, as specified in this section.

2.2. För att förverkliga paragraf 2.1 skall varje annexdeltagare vidta åtgärder i enlighet med paragraferna 2.3–2.7 för att främja samarbete mellan deltagarna i det annexet om tillhandahållande av de produkter som omfattas av det annexet, i syfte att säkerställa den nationella försvarsberedskapens tillräcklighet i detta avseende.

2.3. Parterna kan önska att vissa försvarsindustriella enheter håller en beredskaps- och/eller reservkapacitet för ökad tillgång till de produkter som omfattas av detta avtal i kris- eller krigstid. Berörda parter skall täcka de extra kostnaderna för att upprätthålla denna kapacitet. Dispositionerna för detta skall framläggas i kontrakten mellan de berörda försvarsindustriella enheterna och den/de berörda parten/parterna.

2.4. Parterna erkänner att prioritering av leveranser av de produkter som omfattas av detta avtal normalt kommer att ske enligt planer som förhandlas fram enligt gängse kommersiell praxis. I händelse av kris eller krig som en eller flera av annexdeltagarna blir inblandade i skall de övriga annexdeltagarna aktivt underlätta leverans i rätt tid enligt de planer som ingåtts med berörda försvarsindustriella enheter inom deras eget territorium. Med vederbörlig hänsyn till internationella åtaganden eller jämförbara nationella hänsynstaganden, åtar sig annexdeltagarna att sörja för eller medverka vid transporter.

2.5. Om en eller flera annexdeltagare anholder om produkter som omfattas av det annexet i händelse av kris eller krig skall annexdeltagarna omedelbart, i samarbetsanda, rådgöra med varandra på lämplig nivå, enligt vad som beskrivs vidare i paragraferna 2.8 och 2.9, för att säkerställa att den anholdande annexdeltagaren

2.5.1. behandlas med företräde vid beställning eller omfördelning av leverans av produkter som omfattas av det annexet. Detta kan leda till ändringar av existerande avtal. I så måtto som ändringarna ger upphov till ökade kostnader för andra annexdeltagare eller berörd försvarsindustriell enhet, måste rättvisa och rimliga kostnader täckas av den/de anholdande annexdeltagaren/annexdeltagarna.

2.2. In order to implement paragraph 2.1, each Annex Participant will take measures as defined in paragraphs 2.3–2.7 to promote cooperation amongst the participants of that Annex on supply of the products covered by that Annex, with the aim of ensuring the adequacy of national military preparedness in this respect.

2.3. The Parties may wish that certain defence industrial entities retain an emergency and/or surge capacity for increased supply of products covered by this Agreement in times of crisis or war. The Parties concerned will meet the extra cost of maintaining this capacity. The arrangements for this will be set out in the contracts between the relevant defence industrial entities and the Party (ies) involved.

2.4. The Parties recognise that prioritisation of supplies of the products covered by this Agreement will normally take place according to schedules negotiated under standard commercial practices. In the case of a crisis or war involving one or more of the Annex Participants, the other Annex Participants will actively facilitate timely delivery according to the schedules concluded with relevant defence industrial entities located in their own national territory. With due regard to international commitments or comparable national considerations, Annex Participants undertake to provide for or assist in transportation.

2.5. If an Annex Participant or Participants request(s) products covered by that Annex in the event of a crisis or war, the Annex Participants will immediately, in a spirit of cooperation, consult with each other at the appropriate level, as further described in section 2.8–2.9, in order to ensure that the requesting Annex Participant or Participants shall:

2.5.1. Receive priority in the ordering, or reallocation of supply, of products covered by that Annex. This may entail amending existing contracts. To the extent that such amendments give rise to additional costs for other Annex Participants or the relevant defence industrial entities, fair and reasonable costs must be met by the requesting Annex Participant or Participants.

2.5.2. förvärvar produkter som omfattas av det annexet från en annan annexdeltagares egna lager, baserat på gottgörelse eller ersättning in natura, med vederbörlig hänsyn till den partens internationella åtaganden eller jämförbara nationella hänsynstagen.

2.6. Villkoren för överföring eller lån av produkter som omfattas av ett annex mellan annexdeltagarna från deras egna lager, skall vara föremål för statliga dispositioner. För detta ändamål skall annexdeltagarna så långt det är möjligt använda existerande bilaterala och multilaterala avtal. Härvid skall de levererande annexdeltagarna göra sitt yttersta för att

2.6.1. säkerställa att de produkter som omfattas av annexet ställs till förfogande i tid för att sätta den anhängande annexdeltagaren i stånd att hantera lägen som berör den nationella säkerheten.

2.6.2. leverera de produkter som omfattas av annexet på rättvisa och rimliga villkor.

2.6.3. säkerställa att de produkter som omfattas av annexet är i användbart skick. Emellertid skall de levererande annexdeltagarna inte utfärda några garantier avseende prestanda för ett särskilt syfte eller bruk.

2.7. I ett läge som kräver höjd militär beredskap skall annexdeltagarna rådgöra med varandra på lämplig nivå för att nå en överenskommelse om hur man skall hantera prioriteringar av leveranser för de produkter som omfattas av annexet.

2.8. I tider av kris eller krig som påverkar en eller flera av parterna, skall annexdeltagarna omedelbart rådgöra för att lösa potentiella problem beträffande anskaffning av produkter som omfattas av det annexet åt sina egna stridskrafter. Nödvändiga åtgärder beträffande till exempel transport eller ekonomisk kompensation som krävs för att uppfylla åtaganden som gjorts enligt paragraferna 2.4–2.6 skall godkännas snabbt.

2.9. Under alla övriga förhållanden skall parterna och berörda försvarsindustriella enheter inom parternas territorium följa gängse kommersiella förfaranden och prax-

2.5.2. Acquire products covered by that Annex from another Annex Participant's own stocks, based on reimbursement and/or replacement in kind, with due regard to that Party's international commitments or comparable national considerations.

2.6. Conditions for transfer or loan of products covered by an Annex between Annex Participants from their own stocks, will be the subject of governmental arrangement. For this purpose, the Annex Participants will as far as possible utilize existing bilateral and multilateral arrangements. In using such instruments the providing Annex Participants will deploy their best efforts to

2.6.1. Ensure that the products covered by the Annex are made available in time to enable the requesting Annex Participant to deal with situations relating to national security.

2.6.2. Supply the products covered by the Annex on fair and reasonable terms.

2.6.3. Ensure that the products covered by the Annex are in a serviceable condition. However, the providing Annex Participants will make no warranty or guarantee regarding performance for a particular purpose or use.

2.7. In a situation which requires increased military preparedness, the Annex Participants will consult with each other at the appropriate level in order to reach an agreement on how to manage priorities of supply for the products covered by the Annex.

2.8. In times of crisis or war affecting one or more of the Parties, Annex Participants will immediately consult together to solve potential problems regarding the supply of products covered by that Annex for their own military forces. Any necessary arrangements concerning for instance transportation or financial compensation necessary to fulfil commitments undertaken under section 2.4–2.6 should be agreed expeditiously.

2.9. In all other circumstances, the Parties as well as the relevant defence industrial entities within the Parties' territories will follow standard commercial procedures and

is samt hålla sig till eventuella regleringar som hänför sig till dessa.

practices, as well as abiding by any regulations pertaining thereto.

Avsnitt 3.

Section 3

Exportkontroll

Export Control

3.1. Parternas exportkontrolllagstiftning och -förfordningar ändras inte av detta avtal. Export av produkter som omfattas av detta avtal till en icke-avtalspart skall styras av de lagar och förfordningar som gäller för den part som utfärdar exportlicensen.

3.1. Export control legislation and regulations of the Parties are not amended by the present Agreement. Exports to a non-party of products covered by this Agreement, shall be governed by the laws and regulations of the Party issuing the export license.

3.2. Parterna skall i största möjliga utsträckning sträva efter att harmonisera relevant nationell klassificering av försvarsmateriel för exportkontrollsyften och licensieringsförfaranden.

3.2. The Parties will seek to harmonize, to the extent possible, relevant national classifications of defence equipment for export control purposes, and licensing practices.

3.3.1 Vid beviljande av exportlicenser till icke-avtalsparter skall parterna följa internationella förpliktelser och åtaganden, bl.a. de begränsningar av vapenexport som införts av FN:s säkerhetsråd, Europeiska unionen eller OSSE.

3.3.1 In granting export licenses to non-parties, Parties will observe their international obligations and commitments, i.a. restrictions on arms exports imposed by the UN Security Council, the European Union or the OSCE.

3.3.2 De försvarsindustriella enheterna skall förses med en förteckning över destinationer som inte är berättigade till export på grund av parternas internationella förpliktelser, vilken skall uppdateras vid behov.

3.3.2 The industrial entities shall be provided with a list of destinations not eligible for exports due to Parties' international obligations, updated when necessary.

3.4.1 De försvarsindustriella enheter som är inblandade i ett särskilt samarbete som identifieras i ett annex, skall till tillämplig myndighet inlämna information rörande sina marknadsföringsplaner beträffande produkter som omfattas av detta avtal och dessas tänkbara slutdestinationer som inte är avtalsparter. Dessa planer skall granskas i samordning mellan de berörda annexdeltagarnas respektive myndigheter i enlighet med gällande lagstiftning och förfaranden. Den samstämmighet som därvid uppnås skall tjäna som vägledning för de försvarsindustriella enheterna i deras marknadsföringsaktiviteter.

3.4.1 The defence industrial entities involved in a particular collaboration identified by an Annex, shall submit to the pertinent authority information from their export marketing plans regarding products covered by this Agreement and their possible non-party final destinations. These plans shall be examined in coordination between the respective administrations of the relevant Annex Participants, in accordance with existing legislation and procedures. The consensus thus achieved shall serve as guidance for the defence industrial entities in their marketing activities.

3.4.2 Tillägg av en destination som inte är avtalspart som begärs av en industri kräver samstämmighet mellan de berörda annexdeltagarna.

3.4.2 The addition of a non-party destination desired by industry requires consensus between the relevant Annex Participants.

3.4.3 Strykning av slutdestination som inte är avtalspart skall övervägas av de be-

3.4.3 Deletions of non-party final destinations, will be considered by the relevant

rörda annexdeltagarna på begäran av någon av dessa. Begäran att stryka en destination måste grunda sig på en betydande negativ förändring i den mottagande statens interna eller externa situation med avseende på kriterierna i EU:s uppförandekod för vapenexport eller andra nationella åtaganden eller skyldigheter. Begäran skall leda till konsultationer mellan de berörda annexdeltagarna på lämplig nivå, i syfte att utan dröjsmål uppnå samstämmighet. Destinationen ifråga skall avlägsnas såvida inte samstämmighet nås om att behålla den. Ett moratorium skall gälla för export av produkten ifråga till destinationen ifråga under hela konsultationsprocessen, om någon berörd annexdeltagare begär detta.

3.4.4 Samtliga parter samtycker till att inte utfärda exportlicens för export av en produkt som omfattas av detta avtal till en icke-avtalspart såvida inte den destinationen har godkänts genom consensus av de berörda annexdeltagarna.

3.5 Samtliga parter skall utfästa sig att utverka slutanvändargarantier för export av produkter som omfattas av detta avtal till tillåtna destinationer som inte är avtalsparter och för att utbyta åsikter med de berörda annexdeltagarna för den händelse att en begäran om vidareexport mottas. Om den förutsedda vidareexportdestinationen inte återfinns bland de tillåtna exportdestinationerna, skall de förfaranden som definieras i paragraf 3.4 gälla sådana konsultationer.

3.6 Överföring mellan parternas territorier av delar och teknik för de bruk som definieras i annexen, liksom överföring av kompletta produkter som omfattas av detta avtal, skall förenklas genom användning av en projektlicens, som skall utesluta behovet av en särskild exportlicens för varje tillfälle. Vid överföringar i enlighet med en projektlicens skall inte uppgift krävas om slutanvändaren, mot bakgrund av parternas åtaganden i paragraferna 3.3–3.5.

Villkoren för beviljande, återkallande och upphävande av en projektlicens skall fastställas av varje part, med hänsyn till deras skyldigheter enligt detta avtal.

Annex Participants upon request from any of these. The request to delete a final destination must be based upon a significant negative change in the internal or external situation of the recipient state with respect to the criteria in the EU Code of Conduct for Arms Exports or other national commitments or obligations. Requests shall lead to consultations between the relevant Annex Participants at the appropriate level in order to achieve consensus without delay. The destination in question shall be removed unless consensus is reached on its retention. A moratorium will apply on exports of the product in question to the destination in question for the duration of the consultation process, if any relevant Annex Participant so requests.

3.4.4 All Parties agree not to issue export licenses for export of a product covered by this Agreement to a non-party unless that destination has been agreed by consensus by the relevant Annex Participants.

3.5 All Parties shall undertake to obtain end-user assurances for exports of products covered by this Agreement to permitted non-party destinations, and to exchange views with the relevant Annex Participants if a re-export request is received. If the envisaged re-export destination is not among permitted export destinations, the procedures defined in paragraph 3.4 shall apply to such consultations.

3.6. The transfer between the Parties' territories of parts and technology for uses defined in the annexes, as well as the transfer of complete products covered by this Agreement, shall be simplified by use of a Project Licence which shall have the effect of eliminating the necessity for a separate export licence for each occasion. For transfers under a Project Licence documentation of end user will not be required, in the light of the Parties' undertakings in section 3.3–3.5.

The conditions for granting, withdrawing and cancelling a Project Licence shall be determined by each Party, taking into consideration their obligations under this Agreement.

Avsnitt 4.

Industriell kompensation

4.1. Parterna skall eftersträva åtgärder för att ersätta nuvarande krav på kompensation i syfte att uppnå långsiktig balans i försvarsrelaterade leveranser mellan parterna. Dessa åtgärder skall avtalas enskilt och grundas på följande principer:

4.1.1. Med förbehåll för nationella eller internationella regler för offentlig upphandling, konkurrens eller rättvis behandling skall varje part avstå från att begära industriell kompensation för upphandling av produkter från en annan part, som omfattas av detta avtal.

4.1.2. Varje part skall föra bok över de leveranser från de andra parterna, som omfattas av detta avtal, på årsbasis. Denna redovisning skall samlas i en årlig kompensationsredovisning.

4.1.3. En utvärderingsrapport över kompensationsbalansen skall upprättas vart femte år.

Avsnitt 5.

Röjande av information

5.1. Varje produkt och till den knuten teknik, som omfattas av detta avtal, som av en part fastställs kräva skydd för obehörigt röjande, och betecknas som skyddad genom en säkerhetsklassificering, skall betraktas som hemligstämplade och hanteras i enlighet med parternas nationella lagar och förordningar.

Avsnitt 6.

Betalningsskyldighet

6.1. Parterna skall inte vara betalningsskyldiga för eventuella ekonomiska anspråk till följd av den vägledning som avses i paragraf 3.4.1 eller åtgärder som avses i paragraf 3.4.3 i detta avtal.

6.2. Övriga regler beträffande skyldigheter rörande leverans av produkter som om-

Section 4

Industrial Compensation

4.1. The Parties shall seek measures to replace the present compensation requirements with the intention to achieve a long-term balance in defence related supplies between the Parties. These measures shall be agreed separately, and be based on the following principles:

4.1.1. Subject to national or international rules on public procurement, competition, or fair treatment each Party shall refrain from requiring industrial compensation for the procurement of products from another Party, covered by this Agreement.

4.1.2. Each Party shall keep account of supplies from the other Parties, covered by this Agreement, on an annual basis. These accounts shall be gathered into an Annual Compensation Account.

4.1.3. An Evaluation Report on the Compensation balance shall be drawn up every five years.

Section 5

Disclosure of Information

5.1. Any product and related technology covered by this Agreement, determined by one Party to require protection from unauthorised disclosure, and so designated by means of a security classification, shall be considered as classified and be handled in accordance with the national laws and regulations of the Parties.

Section 6

Liabilities

6.1. The Parties shall not be held liable for any eventual financial claims as a result of the guidance referred to in Art 3.4.1 or measures referred to in Art 3.4.3 of this Agreement.

6.2. Other rules concerning liabilities on the supply of products covered by this

fattas av detta avtal skall avtalas separat i annexen.

Agreement shall be agreed separately in the Annexes.

Avsnitt 7.

Section 7

Konsultationsförfaranden

Consultation Procedures

7.1. En regeringskonsultationsgrupp (GCG) skall inrättas för ändamålen med detta avtal.

7.1. For the purposes of this Agreement, a Governmental Consultation Group (GCG) will be established.

7.2. GCG skall ha det övergripande ansvaret för att säkerställa att detta avtal fungerar effektivt och främja dess mål, med hänsyn till de försvarsindustriella enheternas långsiktiga livskraft och intressen.

7.2. It shall be the general responsibility of the GCG to ensure the efficient operation of this Agreement and promote its aims, bearing in mind the long-term viability and interests of the defence industrial entities.

Den nationella medverkan i GCG:s arbete kan variera enligt vad som är lämpligt beroende på orsakerna till konsultationen.

National participation in the work of the GCG may vary as appropriate depending on the reasons for consultation.

Varje part skall utse en representant som nationell kontaktpunkt. Kontaktpunkterna skall samordna GCG:s dagliga funktioner och säkerställa snabba lösningar på alla frågor som uppkommer genom detta avtals verkan.

Each Party shall appoint a representative as a national Point of Contact. The Points of Contact shall coordinate the day-to-day functioning of the GCG, and assure an expeditious resolution of any issue arising from the operation of this Agreement.

7.3. Konsultationer i GCG skall äga rum så snart en part begär det, med hänvisning till något av de ändamål för konsultationer eller samordning som anges i andra paragrafer i detta avtal.

7.3. There will be consultations in the GCG whenever a Party so requests, with reference to any of the purposes for consultation or coordination specified in other sections of this Agreement.

Avsnitt 8.

Section 8

Annex

Annexes

8.1. Annex kan avtalas mellan två eller fler parter som har företag, industrier eller andra juridiska personer med tillgångar inom sina territorier som deltar i en fusion eller ett samarbetsprojekt. Dessa parter kan bjuda in andra parter att delta i förhandling och slutande av ett annex. Ytterligare parter kan, på villkor som fastställs genom konsensus, innefattas bland deltagarna i ett annex.

8.1. Annexes may be agreed between two or more Parties having corporate, industrial or other legal entities with assets located within their territories that engage in a merger or collaborative venture. These Parties may invite other Parties to participate in the negotiation and conclusion of an Annex. Further Parties may, on conditions to be agreed by consensus, be included among the participants of an Annex.

8.2. Annexen skall minst identifiera de annexdeltagare samt försvarsindustriella enheter och produkter som omfattas.

8.2. Annexes shall as a minimum identify Annex Participants, as well as Defence industrial entities and products covered.

8.3. Annexen skall utgöra en integrerande del av avtalet med hänsyn till annexdeltagarna.

8.3. The annexes shall form an integral part of the Agreement in relation to the Annex Participants.

Avsnitt 9.

Ändringar

9.1. Parterna kan, genom enhälligt beslut, ändra detta avtal. Ändringar skall läggas fram för godkännande för samtliga parter och träda i kraft på den trettionde dagen efter datumet för mottagande av depositarien av det sista ratifikations-, anslutnings- eller godkännandeinstrumentet.

9.2. Annexen kan ändras genom enhälligt beslut av annexdeltagarna. Ändringar skall läggas fram för godkännande för samtliga parter och träda i kraft på den trettionde dagen efter datumet för mottagande av depositarien av det sista ratifikations-, anslutnings- eller godkännandeinstrumentet.

Section 9

Amendments

9.1. The Parties may, by common consent, amend this Agreement. Amendments shall be submitted to all Parties for approval and enter into force on the thirtieth day following the date of receipt by the Depository of the last instrument of ratification, acceptance or approval.

9.2. Annexes may be amended by common consent among the Annex Participants. Amendments shall be submitted to all Annex Participants for approval and shall enter into force on the thirtieth day following the date of receipt by the Depository of the last instrument of ratification, acceptance or approval.

Avsnitt 10.

Tvister

Tvister angående tolkningen och implementeringen av detta avtal skall lösas genom konsultation i GCG, och skall inte hänskjutas till någon nationell eller internationell domstol eller utomstående part för biläggande.

Section 10

Disputes

Any disputes regarding the interpretation and implementation this Agreement will be resolved through consultation in the GCG, and will not be referred to any national or international tribunal or third party for settlement.

Avsnitt 11.

Uppsägning

I händelse av ett gemensamt beslut av parterna att säga upp detta avtal, skall dessa omedelbart rådgöra och enas sinsemellan om de åtgärder som krävs för att hantera följderna av uppsägningen på mest ekonomiska och rättvisa sätt. Detta avtal skall sedan upphöra på ett datum som avtalas gemensamt av parterna.

Samma förfarande skall gälla för uppsägning av ett annex.

Section 11

Termination

In the event of a joint decision by the Parties to terminate this Agreement, they shall immediately consult and agree amongst themselves the arrangements required to manage the consequences of the termination in the most economical and equitable way. This Agreement shall then terminate on a date to be mutually agreed by the Parties.

The same procedures shall apply for the termination of an Annex.

Avsnitt 12.

Slutbestämmelser

12.1. Detta avtal med påföljande annex skall ratificeras, godkännas eller antas, alltefter vad nationell lagstiftning kräver.

12.2. Ratificerings-, godkännande- eller antagningsinstrument skall deponeras hos Norges regering, som härmed utses till depositarie.

12.3. Detta avtal och påföljande annex skall träda i kraft för en part på den trettiande dagen efter datumet för mottagande av depositarien av det sista ratifikations-, godkännande- eller antagningsinstrumentet.

12.4. Depositarien skall överföra en bestrykt kopia av avtalet och påföljande annex till varje part.

12.5. Depositarien skall särskilt underrätta varje part om

a) datum för mottagande av varje ratifikations-, godkännande- eller antagningsinstrument som nämns i stycke 2 ovan,

b) datum för ikraftträdande av detta avtal och påföljande annex för varje part.

TILL BEKRÄFTELSE HÄR PÅ, har undertecknade, vederbörligen befullmäktigade av deras respektive regeringar, undertecknat föreliggande avtal.

Upprättat i Åbo den 9 juni 2001 i ett enda original på det engelska språket.

Section 12

Final Provisions

12.1. This Agreement and subsequent Annexes shall be subject to ratification, approval or acceptance as may be required by national legislation.

12.2. Instruments of ratification, approval or acceptance shall be deposited with the Government of Norway, which is hereby designated as the Depositary.

12.3. This Agreement and subsequent Annexes shall enter into force for a Party on the thirtieth day following the date of receipt by the Depositary of the last instrument of ratification, approval or acceptance.

12.4. The Depositary shall transmit a certified copy of the Agreement and subsequent Annexes to each Party.

12.5. The Depositary shall notify each Party of, in particular:

(a) the date of receipt of each instrument of ratification, approval or acceptance referred to in paragraph 2 above;

(b) the date of entry into force of this Agreement and subsequent Annexes for each Party.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed the present Agreement.

Done in Turku this 9 of June 2001 in a single original in the English language.

ANNEX I

**TILL AVTALET
MELLAN KUNGARIKET
DANMARK, REPUBLIKEN FINLAND,
KUNGARIKET NORGE OCH
KUNGARIKET SVERIGE**

**avseende stöd till industrisamarbete på
försvarsmaterielområdet**

som hänför sig till

NAMMO AS — NORDIC AMMUNITION COMPANY

1. ANNEXDELTAGARNA

Parterna till ovanstående avtal som deltar i samarbetet enligt detta annex är

Republiken Finland
Kungariket Norge
Kungariket Sverige

**2. FÖRSVARSPRODUKTIV
ENHETER**

De försvarsindustriella enheter som omfattas av detta annex är, genom belägenhet:

I Norge:
— Nammo AS, Raufoss
— Nammo Raufoss AS, Raufoss

I Sverige:
— Nammo Sweden AB, Lindsberg
— Nammo LIAB AB, Lindsberg
— Nammo LIAB AB, Björkborn, Karlskoga
— Nammo LIAB AB, Vingåkersverken, Vingåker
— Vanäsverken AB, Karlsborg
— Hansson Pyrotech AB, Billdal

ANNEX I

**TO THE AGREEMENT BETWEEN
THE KINGDOM OF DENMARK THE
REPUBLIC OF FINLAND, THE
KINGDOM OF NORWAY AND THE
KINGDOM OF SWEDEN**

Concerning Support for Industry Cooperation in the Defence Materiel Area

relating to

NAMMO AS — NORDIC AMMUNITION COMPANY

1. ANNEX PARTICIPANTS

Parties to the above mentioned Agreement which participate in the cooperation under this Annex are

the Republic of Finland
the Kingdom of Norway
the Kingdom of Sweden

2. DEFENCE INDUSTRIAL ENTITIES

Defence industrial entities covered by this Annex are, by location:

In Norway:
— Nammo AS, Raufoss
— Nammo Raufoss AS, Raufoss

In Sweden:
— Nammo Sweden AB, Lindsberg
— Nammo LIAB AB, Lindsberg
— Nammo LIAB AB, Björkborn, Karlskoga
— Nammo LIAB AB, Vingåkersverken, Vingåker
— Vanäsverken AB, Karlsborg
— Hansson Pyrotech AB, Billdal

I Finland:

- Nammo Lapua Oy, Lapua
- Nammo Lapua Oy, Lapua Plants, Lapua
- Nammo Lapua Oy, Vihtavuori Plants, Vihtavuori
- Nammo Lapua Oy, Leppävirta Plants, Leppävirta

In Finland:

- Nammo Lapua Oy, Lapua
- Nammo Lapua Oy, Lapua Plants, Lapua
- Nammo Lapua Oy, Vihtavuori Plants, Vihtavuori
- Nammo Lapua Oy, Leppävirta Plants, Leppävirta

3. PRODUKTER

De produkter som omfattas av detta annex är:

- ammunition för handeldvapen
- medelkalibrig ammunition
- handgranater och pyrotekniska produkter
- artilleriammunition
- pansarvärnsvapensystem och -ammunition
- demilitarisering
- raketmotorer

4. SPECIALBESTÄMMELSER

Inga specialbestämmelser gäller i detta annex.

Samtliga annexdeltagare deltar på jämbördig basis, som värdnationer till försvarsindustriella enheter som omfattas av detta annex.

3. PRODUCTS

Products covered by this Annex are:

- small arms ammunition
- medium caliber ammunition
- hand-grenades and pyrotechnical products
- artillery ammunition
- anti armour weapon systems and ammunition
- demilitarization
- rocket motors

4. SPECIAL PROVISIONS

No special provisions apply in this Annex.

All Annex Participants participate on an equal basis, being host nations to defence industrial entities covered by this Annex.